

Rekenmakers E3

Toelichting en Antwoorden

Auteurs

Marielle van der Borgh

Janneke Huizing

Annelies Jacobsen

Michelle Kraak

Henk van der Velde

Hans Vermeer

Magda van der Wulp

Coördinatie

Nico van Beusekom

Illustraties

Egbert Koopmans

Bekadidact

Stenvertblok

© 2001

Uitgeverij Bekadidact, Baarn

ISBN 90 262 2392 7

eerste druk, tweede oplage

Basisvormgeving

LS Ontwerpers bno, Groningen

Omslag

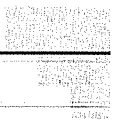
Metamorfose ontwerpers BNO,
Deventer

Vormgeving

Aigu Ontwerpstudio bno, Dronten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toelichting

Stenverthok's Lekenmarkers

Stenvertbloks Rekenmakers

Het vergroten van de zorgbreedte binnen de eigen groep en onder leiding van de eigen leerkracht. Dat is de bedoeling van de Stenvertbloks Rekenmakers. Sommige kinderen die achterblijven hebben specialistische hulp nodig van een remedial teacher of orthodidacticus. Maar veel leerlingen zijn door de eigen leerkracht goed te helpen met gerichte instructie en toegespitste extra oefenstof. Rekenmakers biedt deze in direct toepasbare vorm in de eigen groep onder leiding van de eigen leerkracht.

Kinderen die achterblijven kun je gewoonlijk niet even wat extra schriftelijke oefenstof geven en dan verwachten dat ze hun achterstand wel inlopen. Daar is interactie tussen leerkracht en leerling eigenlijk altijd onontbeerlijk bij. In Rekenmakers komt daarom elk leerstofonderdeel systematisch aan bod, waarbij het in de eerste les steeds gaat om interactie, het samenwerken tussen leerkracht en leerling. Dat samenwerken vergt van de leerkracht in principe ongeveer tien minuten, waarna de leerling zelfstandig kan verder werken. Effectieve instructie in een kort tijdsbestek en zelfstandig werken van de leerling vormen dan ook samen de basis, waardoor de Rekenmakers kunnen helpen om zorg op maat te bieden.

Leerlingvolgsysteem

De Stenvertbloks Rekenmakers sluiten aan bij de toetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem en hebben tot doel leerlingen die de rekentoetsen onvoldoende hebben gemaakt extra hulp en oefenstof te bieden. Cito duidt die toetsen aan met bijvoorbeeld M5 (Midden groep 5) en E5 (Einde groep 5). De Rekenmakers sluiten aan bij de toetsen M3 (Midden groep 3) tot en met M8 (Midden groep 8). De reeks Rekenmakers bestaat dan ook uit elf deeltjes, overeenkomstig de elf rekentoetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem.

De Rekenmakers kunnen goed worden ingezet direct nadat de halfjaarlijkse Cito-toets is afgenomen. Maar de Rekenmakers zijn uiteraard ook inzetbaar op elk ander moment dat een leerkracht dit zinvol acht. En natuurlijk kan ook de remedial teacher gebruik maken van de Rekenmakers-bloks.

De Rekenmakers bieden een grote verscheidenheid aan aantrekkelijke en systematische oefenstof voor rekenvaardigheid in de groepen 3 tot en met 8. De meeste Stenvertbloks, zoals bijvoorbeeld die voor Realistisch Rekenen en voor Taal, kunnen de leerlingen zelfstandig verwerken.

Daar is voor weinig kinderen echt instructie bij nodig.

Maar de Rekenmakers zijn het meest effectief in te zetten wanneer de eigen leerkracht beperkte tijd inruimt voor gerichte instructie. De toelichting-antwoordenblokjes geven in het handleiding-gedeelte duidelijk aan hoe de samen werken-momenten hun plaats kunnen krijgen.

Leerstof

De Rekenmakers-bloks zijn zo opgezet dat ze naast iedere reken-wiskundemethode door de kinderen gebruikt kunnen worden.

De leerstof van Rekenmakers is overeenkomstig de indeling van het Cito onderverdeeld in de volgende categorieën:

Getallen: structuur van de telrij en van getallen, uitspraak en schrijfwijze van decimale getallen

Automatisering elementaire operaties: optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen

Hoofdrekenen: optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen, combinaties

Bewerkingen op papier: optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen, combinaties

Breuken: basiskennis en toepassingen

Verhoudingen: basiskennis en toepassingen

Procenten: basiskennis en toepassingen

Meten: lengte, omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, meetkunde

Tijd: klok en kalender: basiskennis en toepassingen

Geld: basiskennis en toepassingen

In de inhoudsopgave van ieder blok wordt naast de Cito-categorie en het rekenaspect steeds een voorbeeld gegeven. Bovendien is elke Samen Werken-les illustratief gemarkeerd.

Met deze Rekenmakers-bloks voor de kinderen en met de bijbehorende handleidingpagina's kan de groepsleerkracht de leerlingen gericht instrueren en hen daarna zelfstandig laten werken.

Samen Werken en Zelfstandig Werken

De leerstof in Rekenmakers sluit direct aan bij de toetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem. Wanneer kinderen in die toets veel opgaven fout maken, volstaat het maar zelden om hen slechts wat extra te laten oefenen. De meeste kinderen moeten dan gewoonlijk opnieuw en op een aangepaste manier de leerinhoud uitgelegd krijgen. Het uitleggen van de leerkracht gebeurt in Rekenmakers in de Samen Werken-lessen.

In de Samen Werken-lessen zijn twee zaken heel belangrijk: interactie en directe instructie. De eerste oefeningen van de Samen Werken-les maakt de leerkracht samen met het kind. Door samen de opgaven (hardop) te maken en de leerling zijn eigen denkproces hardop te laten verwoorden, ontstaat er een interactief leerproces. Daarin krijgt de leerkracht de gelegenheid zijn instructie heel nauwkeurig af te stemmen op deze specifieke leerling. Deze afstemming leidt tot adaptief onderwijs.

In de handleiding van de Rekenmakersbloks wordt beknopt een mogelijke aanpak per opgave beschreven. Uiteraard bepaalt de leerkracht zelf of het betreffende kind meer of nog andere instructie nodig heeft.

De Samen Werken-les gaat over in oefeningen die de kinderen zelfstandig kunnen maken. De leerkracht bepaalt het moment waarop de leerling geen instructie meer nodig heeft. De Samen Werken-les wordt dus gewoonlijk afgesloten met oefeningen, die de kinderen zelfstandig maken. Na deze eerste les volgt een tweede en soms een derde les over dezelfde leerstof. Dit zijn leerkrachtonafhankelijke lessen. Hierbij moeten de leerlingen het geleerde inslijpen en dat kan gewoonlijk zonder hulp van de leerkracht. Dat geeft het kind de mogelijkheid om onder eigen verantwoordelijkheid zijn werk aan te pakken. Het geeft de leerkracht gelegenheid en tijd om andere leerlingen extra aandacht te geven. De zelfstandig te verwerken lessen duiden we in Rekenmakers aan met Zelfstandig Werken-lessen.

Lesopbouw

De Samen Werken-lessen hebben allemaal dezelfde lesopbouw. Ze beginnen gewoonlijk met een oefening die de leerstof op een eenvoudig niveau aanreikt, opdat de leerlingen weinig of geen fouten maken. Daardoor doen de kinderen een positieve ervaring op met het betreffende leerstof-onderdeel.

De volgende opgaven bieden vervolgens een aanpak om de leerstof te gaan beheersen. Ze zijn bedoeld om in interactie tussen leerkracht en leerling te worden doorgewerkt. Meestal zal dit lesmoment tussen leerkracht en leerling(en) zich tot minder dan een kwartiertje kunnen beperken. Het gaat er hierbij om dat de leerling zicht krijgt op hoe hij te werk moet gaan met deze leerstof. In de daarop volgende oefeningen kan de leerling dan laten zien die instructie te hebben begrepen. En daarmee wordt de Samen Werken-les afgesloten.

Vervolgens moet de nieuwe aanpak worden ingeslepen. Dat kan met behulp van de Zelfstandig Werken-lessen. Want na elke Samen Werken-les volgt minstens één Zelfstandig Werken-les.

Bovenstaande opzet geldt voor elk leerstofonderdeel. Wanneer daarvan wordt afgeweken, staat dat vermeld in de handleidingpagina's bij de betreffende lessen.

Aansluiting

Soms vallen leerlingen uit bij leerstof die ze eerder wel leken te beheersen. Blijkt dat tijdens de Samen Werken-les dan kan ook teruggegrepen worden op eerdere deeltjes van Rekenmakers.

Adaptief Onderwijs

Bij adaptief onderwijs zijn een drietal kenmerken te onderscheiden.

- Het pedagogisch handelen van de leerkracht en het bevorderen van het zelfvertrouwen, gevoelens van competentie en de zelfstandige leerhouding van de leerling.
- De didactiek en de organisatie van het leerproces, gekenmerkt door effectieve instructie en verlengde instructietijd, en
- Het omgaan met verschillen tussen leerlingen.

Rekenmakers richt zich vooral op de didactiek en de organisatie enerzijds en het inspelen op de verschillen anderzijds. Door de contexten en de opzet van de Samen Werken-taken en Zelfstandig Werken-taken probeert Rekenmakers het pedagogisch handelen van de leerkracht en de zelfstandigheid van de leerlingen te bevorderen.

Diagnosticerend onderwijzen met het directe instructie-model.

Tijdens de Samen Werken-lessen heeft de leerkracht tot taak diagnosticerend te onderwijzen.

Daarbij kan het directe instructie-model worden gebruikt. Daarbij gaat het om vijf stappen.

De leerkracht

- vertelt het kind wat het doel is van deze interactieve les;
- geeft, uitgaande van hetgeen het kind weet en kan, een oriëntatie op de te maken oefeningen;
- oefent samen met het kind hardop;
- gaat na of het kind het echt begrijpt en geeft positieve feed-back;
- laat de kinderen zelfstandig inoefenen.

De leerkracht geeft dus een nieuwe oriëntatie, helpt, oefent samen met het kind en gaat na of de leerling de oefenstof nu wel begrepen heeft.

De organisatie in de groep

De leerkracht bepaalt welke lessen uit Rekenmakers een leerling moet maken. Dat kan na afloop van de Cito-toets of wanneer hij dat zinvol oordeelt.

De inhoudsopgave geeft aan welke les welk rekenaspect behandelt.

Onderstaand voorbeeld laat dat zien. De lessen 1 en 3 zijn Samen Werken-lessen.

De lessen 1 en 2 gaan beide over de structuur van de telrij. Enzovoorts.

<i>les</i>	<i>titel</i>	<i>categorie</i>	<i>rekenaspect</i>	<i>voorbeeld</i>
S 1	Op jacht	getallen	structuur van de telrij	telkens 100 meer: 38 900, 40 000, 40 100
2	Foto's			
S 3	Dure dagen	geld	basiskennis en toepassingen	teruggeven van € 15,-
4	Feest			

Groepsoverzicht

Met het inhoudsoverzicht kan de leerkracht een groepsoverzicht maken en daarop aangeven welke leerlingen welke Rekenmakers-lessen moeten maken. Dan wordt ook duidelijk of hij instructiegroepjes van meerdere kinderen kan formeren om die gezamenlijk te helpen.

Het overzichtsblad - al dan niet gekopieerd - in deze toelichting kan daarbij hulp bieden. In de eerste kolom kan de leerkracht per rekenaspect de namen noteren van de leerlingen die Rekenmakers-lessen dienen te maken en ook aangeven welke lessen zij moeten maken.

Individueel overzicht

Op de laatste pagina van elk blokje is een illustratief overzicht opgenomen. Dat kan - al dan niet gekopieerd - voor ieder kind afzonderlijk gebruikt worden. De leerkracht kan daarop aangeven welke lessen een leerling moet maken en het kind kan de gemaakte lessen vervolgens inkleuren.

Instructietafel

Tijdens het Zelfstandig Werken geeft de leerkracht uitleg aan één of meerdere kinderen, waarschijnlijk aan de instructietafel. Na een korte uitleg gaan deze kinderen zelfstandig verder oefenen en komen andere kinderen aan de instructietafel.

Contexten

Alle leerinhouden zijn opgebouwd vanuit een aantrekkelijk en herkenbaar wereldje. Dit stimuleert de kinderen om aan de slag te gaan en door te zetten.

Zo'n context zet de oefeningen in een verband; losse sommetjes en onsamenvhangende opgaven zijn ook niet levensecht. De wereldjes zijn uitnodigend en sfeervol. Bovendien zijn ze heel aantrekkelijk geïllustreerd. De attractieve wereldjes en de speelse illustraties dragen er aan bij om de kinderen te motiveren tot oefenen met vaak als lastig ervaren rekenaspecten.

Proeffase

De Stenvertbloks Rekenmakers zijn op verschillende scholen uitgetoetst. De leerlingen hebben daarbij aangegeven of ze de lessen zelfstandig konden maken of hulp nodig hadden, de taken gemakkelijk of moeilijk vonden, of ze de bladen uitnodigend vonden, enzovoort. De leerkrachten hebben onder meer gelet op de duidelijkheid en hanteerbaarheid van de instructie. Al deze informatie is met zorg verwerkt.

Onze dank gaat daarbij onder meer uit naar leerlingen en leerkrachten van

De Bongerd te Almere

De Brug te Utrecht

De Kim te Almere

De Parkschool te Heerde

ROC Flevoland te Almere

De Mozaik te Oisterwijk

De Helen Parkhurstschool te Tilburg

De Julianaschool te Bussum

Voor opmerkingen en aanvullingen houden de auteurs zich aanbevolen.

Groepsregistratie

Groepsregistratie

Naam kind	Les	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																

Groepsregistratie

Naam kind	Les	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																

[illegible]

Handleiding E3

Inhoud Rekenmakers E3

<i>les</i>	<i>titel</i>	<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
S 1	met de lift	structuur van de telrij	verder tellen en terug tellen	7, 8, 9 5, 4, 3....
2	bij de bakker			
3	boeken			
S 4	op de berg	resultatief en structurerend tellen	tellen in groepjes van 2, 5 en 10	<i>hoeveel wielen hebben deze fietsen?</i>
5	turven			
6	op het feest			
S 7	bouwen maar	vergelijken en ordenen	vergelijken van (telbare) hoeveelheden	<i>welke ladder heeft de meeste sporten?</i>
8	ik zie, ik zie...			
S 9	sparen maar!	vergelijken en ordenen	vergelijken en ordenen van getallen	<i>kleur het grootste getal. kleur het kleinste getal.</i>
10	sjoelen			
11	leuke boeken			
S 12	de sportclub	vergelijken en ordenen, structureren	ordenen van getallen op de getallenlijn samenstellen van getallen boven de 10	<i>hang de was aan de waslijn. $10 + 4 = \dots$</i>
13	op de markt			
S 14	bij super Sjoerd	structureren	splitsen van getallen boven de 10 in tientallen en eenheden	$12 = 10 + \dots$ $19 = 10 + \dots$
15	het stormt			

<i>les</i>	<i>titel</i>	<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
S 16	lekkere snoepjes	bewerkingen	optellen waarbij de uitkomst niet groter is dan 20	$9 + 3 = \dots$ $8 + 4 = \dots$
17	foto's maken			
S 18	konijnen	bewerkingen	met pijlmodel aftrekken	$9 = 5 \text{ en } \dots$
19	met de post	structureren	onder de 10 splitsen onder de 10	
S 20	op de fiets	bewerkingen	optellen en aftrekken	$17 + 2 = \dots$ $18 - 1 = \dots$
21	aan tafel			
S 22	vijfjes	structureren	groepjes van 5 op het rekenrek	$5 + 5 + 3 = \dots$ $4 + 5 + 5 + 5 = \dots$
23	spelletjes			
S 24	aan de lijn	bewerkingen	optellen en aftrekken	$17 + 2 = \dots$ $18 - 1 = \dots$
25	bijna jarig	tellen en ordenen	ordenen van getallen	waar moet de was - met nummers - hangen?
26	foto's maken			
S 27	er is er één jarig	bewerkingen	optellen	$17 + 2 = \dots$ $16 + 3 = \dots$
28	naar het zwembad			
S 29	racen	bewerkingen	optellen en aftrekken	
	hoe ver ben je?			

Handleiding Rekenmakers E3

► Les 1: Met de lift

► Les 2: Bij de bakker

► Les 3: Boeken

categorie

structuur van de telrij

aspect

verder tellen

en terug tellen

voorbeeld

7, 8, 9

5, 4, 3

Toets E3

In *Toets E3* gaat het in *tellen en ordenen* bij de *structuur van de telrij* om verder tellen en terugtellen in sprongen van 1 en 2 vanaf een willekeurig getal.

Uitwerking

Structuur van de telrij - verder tellen en terugtellen is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 1: Met de lift**

Zelfstandig Werken - **Les 2: Bij de bakker**

Zelfstandig Werken - **Les 3: Boeken**

Materiaal

Een verticale getallenstrook.

Les 1: Met de lift - Samen Werken

- 1 Laat de leerling hardop werken, zodat u kunt horen hoe zijn gedachtegang is.

Op het display is te zien op welke verdieping de lift zich bevindt.

U vraagt de leerling welk getal er op het display staat en welk getal erop zal verschijnen als de lift een verdieping gestegen is.

Onder de lift staat dezelfde opgave in de vorm van een som.

- Kan de leerling op de verticale getallenstrook aanwijzen welke weg de lift aflegt?
- En de opgave in somvorm vlot maken?

Lukt dat ook met de sommetjes rechts van de lift?

- 2 De lift gaat één verdieping omlaag. U vraagt de leerling welk getal er op het display zal verschijnen als de lift een verdieping gedaald is. Dit getal wordt in het rondje onder de lift geschreven.

- Kan de leerling op de verticale getallenstrook aanwijzen welke weg de lift aflegt?
- Kan de leerling de opgaven vlot maken?

- 3 De lift gaat twee verdiepingen omhoog. Welk getal zal er op het display verschijnen als de lift twee verdiepingen gestegen is?

De rechterpagina van deze les laat verder oefenen met verder tellen en terug tellen met sprongen van 1 of 2.

Les 2: Bij de bakker - Zelfstandig Werken

Als je bij de bakker brood koopt, moet je soms een nummertje trekken. In de nummertjesstrook zit echter een knik, waardoor twee getallen ontbreken. En naderhand ontbreken nog meer getallen.

Les 3: Boeken - Zelfstandig Werken

In deze les gaat het om de telrij. Die is onderbroken doordat er pagina's in de boeken ontbreken. Ook zijn er series boeken - de telrij - waarin boeken ontbreken. De leerling vult de tussenliggende getallen in.

Suggesties

Haal af en toe een deel van de getallenlijn in de klas weg, en vraag de leerlingen de getallen die weggenomen zijn te noemen.

► Les 4: Op de berg

► Les 5: Turven

► Les 6: Op het feest

categorie
resultatief en
structurerend tellen

aspect
tellen met
groepjes van 2, 5 en 10

voorbeeld
hoeveel wielen
hebben deze fietsen?

Toets E3

In *Toets E3* gaat het bij tellen en ordenen - resultatief en structurerend tellen om het resultatief tellen van geordende en ongeordende hoeveelheden in groepjes van 2, 3 en 5.

Uitwerking

Tellen en ordenen - resultatief en structurerend tellen is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 4: Op de berg**

Zelfstandig Werken - **Les 5: Turven**

Zelfstandig Werken - **Les 6: Op het feest**

Les 4: Op het feest - Samen Werken

In deze eerste les gaat het om het tellen met groepjes van 2. Hoog in de bergen wordt geskied. En bij het hotel staan fietsen.

- 1 Laat de leerling hardop denken.

Kan de leerling de telrij van de bergen direct afmaken: 2 - 4 - 6 - ..., enz.

Probeer hij daarbij alle getallen te noemen of noemt hij alleen de even getallen?

De leerling kan de oneven getallen zachtjes zeggen en de even getallen iets luider.

- 2 Hoeveel ski's hebben deze skiërs samen?

Probeer de leerling de ski's te tellen of telt hij de skiërs?

Help de leerling zonodig bij het tellen met tweetallen. Laat hem de telrij van de even getallen maar een paar keer opzeggen. Kan hij daarna wel de meteen het antwoord geven bij de illustratie?

- 3 Hoeveel wielen hebben deze fietsen samen? Niet de wielen, maar de fietsen moeten geteld worden, en wel met twee tegelijk.

Kijkt de leerling daarbij naar de getallenlijn, die door de bergen bij opgave 1 wordt gevormd of kan hij het al uit zijn hoofd?

- 4-5 Opnieuw gaat het om tellen in tweetallen, waarbij de aantallen nu niet meer goed zijn af te lezen van de illustraties. Weet de leerling hoeveel schoenen u en hij samen aan hebben? En hoeveel schoenen hebben 5 leerlingen samen aan, enz.

Les 5: Turven - Zelfstandig Werken

Turven is een bekende manier om aantallen stuk voor stuk te tellen en het overzicht te behouden door groepjes van 5 te formeren. Als de leerling deze telwijze nog niet kent, doe dan oefening 1 eerst gedeeltelijk samen. Oefening 2 kan nagelegd worden met fiches. Bij oefening 4 biedt het rekenrek houvast.

Suggestie

Laat de leerling regelmatig iets bijhouden door te laten turven. Tel ook met de hele klas turvend bepaalde voorvallen, bijvoorbeeld hoeveel jarigen komen in de klas langs in deze maand, hoeveel leerlingen zijn vandaag zonder jas op school, enz.

Les 6: Op het feest - Zelfstandig Werken

In deze les gaat het om het resultaatief tellen in groepjes van 10. De aantallen zijn meestal nog wel te tellen in de illustraties, maar ze stimuleren om steeds met 10 tegelijk te tellen.

► Les 7: Bouwen maar

► Les 8: Ik zie, ik zie

categorie
vergelijken en
ordenen

aspect
vergelijken van
(telbare) hoeveelheden

voorbeeld
welke ladder heeft
de meeste sporten?

Toets E3

In *Toets E3* gaat het in *vergelijken en ordenen* om het vergelijken en ordenen van getallen en hoeveelheden.

Uitwerking

Vergelijken en ordenen van getallen en hoeveelheden is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 7: Bouwen maar**

Zelfstandig Werken - **Les 8: Ik zie, ik zie**

Les 7: Bouwen maar - Samen Werken

Wanneer er huizen worden gebouwd, worden er ladders gebruikt. Maar die zijn niet allemaal even hoog. En het aantal sporten verschilt.

1 Laat de leerling hardop werken. Welke ladder heeft de meeste sporten?

Kijkt de leerling welke ladder het hoogst is, of telt hij? Het is niet zo dat de langste ladder vanzelfsprekend de meeste sporten telt. Daarom moet de leerling onder de ladders ook de aantallen sporten invullen en het hoogste aantal steeds kleuren.

2 Kleur de hoogste. De leerling kleurt het hoogste gebouw, dus niet het gebouw met de meeste blokjes.

3 Kleur de gebouwen van 5 blokjes. Nu gaat het dus om het aantal, niet om de hoogte.

De overige opgaven laten verder oefenen met het vergelijken en ordenen.

Les 8: Ik zie, ik zie - Zelfstandig Werken

In deze les zijn de aantallen niet goed te tellen, omdat ze gedeeltelijk verborgen zijn.

► Les 9: Sparen maar!

► Les 10: Sjoelen

► Les 11: Leuke boeken

categorie

vergelijken en
ordenen

aspect

vergelijken en ordenen
van getallen

voorbeeld

kleur het grootste getal.
kleur het kleinste getal.

Toets E3

In *Toets E3* gaat het in *vergelijken en ordenen* om het vergelijken en ordenen van getallen en hoeveelheden.

Uitwerking

Vergelijken en ordenen van getallen is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 9 : Sparen maar**

Zelfstandig Werken - **Les 10: Sjoelen**

Zelfstandig Werken - **Les 11: Leuke boeken**

Les 9: Sparen maar - Samen Werken

In deze les gaat het niet meer om (telbare) aantallen, maar om de betekenis van getallen en de positie ervan bijvoorbeeld op de getallenlijn.

1 Wie heeft er de meeste stickers?

Hoeveel stickers iedereen heeft, is te lezen. Er hoeft dus niet meer geteld te worden. Dat kan ook niet. Het gaat dan ook om het begrip *meeste*.

Weet de leerling ook wie er het *minste* heeft? En wie heeft er het *meeste* van alle kinderen van opgave 1?

Laat de leerling de goede bordjes kleuren.

Nu gaat het *minste*.

Weet de leerling ook nog wie van deze 6 kinderen het minste heeft?

3 De opdracht is hier: Maak de getallen vast op de goede plaats vast en kleur het grootste getal. De getallenlijn is zo kaal mogelijk, slechts een steungetal is aangegeven

Laat de leerlingen de twee getallen in de rondjes opnoemen. Vraag welke de grootste is. Bij welk vlakje zou dat getal dan horen? Laat dat verbinden met een streepje.

U kunt ook vragen een getal te noemen tussen de twee getallen in. Bijvoorbeeld: Noem een getal dat groter is dan 12, maar kleiner dan 16. Waar ligt dat ongeveer? Noem een getal dat groter is dan 12 en groter dan 16. Waar ligt dat ongeveer?

Suggesties

Veel leerlingen verzamelen iets. Er is altijd wel een rage, of het is knikkertijd. Vergelijk de grootte van de verzamelingen. Laat de leerlingen de aantallen noemen, en vraag wie er het meeste heeft, wie het minste, enzovoort.

Les 10: Sjoelen - Zelfstandig Werken

In deze les gaat het om het verder oefenen met de begrippen *grootste* en *kleinste*. Het gaat dus echt om het ordenen van getallen.

Les 11: Leuke boeken - Zelfstandig Werken

Het ordenen van getallen wordt in deze les verder geoefend. De leerlingen moeten nu ook zelf de volgorde noteren.

► Les 12: De sportclub

► Les 13: op de markt

categorie

vergelijken en
ordenen,
structureren

aspect

ordenen van getallen
op de getallenlijn
samenstellen van getallen
boven de 10

voorbeeld

Hang de was aan de waslijn
 $10 + 4 = \dots$

Toets E3

In *Toets E3* gaat het in *vergelijken en ordenen* om het vergelijken en ordenen van getallen en hoeveelheden. Bij *structureren* gaat het om het samenstellen van een getal door samenneming van tientallen en eenheden.

Uitwerking

Het *ordenen van getallen op de getallenlijn* en het *structureren van getallen in tientallen en eenheden* is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 12: De sportclub**

Zelfstandig Werken - **Les 13: Op de markt**

Les 12: De sportclub - Samen Werken

De leden van de sportclub hebben gesport. En de was is gedaan. Nu moeten de shirts nog worden opgehangen. Maar waar? Precies in de goede volgorde van de rugnummers. Er hangen al enkele shirts. Waar moeten de andere opgehangen worden?

- 1 Laat de leerling hardop denken. Hangt shirt 8 op de goede plaats? Waarom?
Kan de leerling zonder hulp de overige shirts goed ophangen?
- 2 Welk shirt kun je hier aan de lijn hangen? Dat is moeilijk nauwkeurig te bepalen. Maar weet de leerling dat het bij de bovenste gaat om een getal tussen de 17 en 25?
Het zit iets dichterbij de 17 dan bij de 25. De antwoorden 19, 20 en 21 zijn zeker mogelijk. En eventueel ook 22 nog wel. Maar 18 en 24 zijn niet goed.
Het gaat bij deze oefening - en bij oefening 4 - dan ook niet om een exact antwoord, maar wel om 'de goede richting'.
De rechterpagina heeft dezelfde opbouw als de linkerbladzijde.

Les 13: Op de markt - Zelfstandig Werken

Op de markt worden verse stroopwafels los en in pakjes van 10 stuks verkocht.
Deze les laat oefenen met het structureren van getallen boven de 10 in tientallen en eenheden.

► Les 14: Bij super Sjoerd

► Les 14: Het stormt

<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
structureren	splitsen van getallen boven de 10 in tientallen en eenheden	$12 = 10 + \dots$ $19 = 10 + \dots$

Toets E3

In Toets E3 gaat het bij *structureren* onder meer om het splitsen van getallen in tientallen en eenheden.

Uitwerking

Het *splitsen van getallen boven de 10* is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 14: Bij super Sjoerd**

Zelfstandig Werken - **Les 15: Het stormt**

Les 14: Bij super Sjoerd - Samen Werken

Materiaal

Namaakgeld; losse euro's en biljetten van € 10,-

Bij Supermarkt Sjoerd zijn volop blikjes frisdrank te koop. Je kunt ze los krijgen, maar ze zijn ook verpakt in kratjes met 10 blikjes.

- 1 De club van Tom gaat er een dagje op uit. Ze nemen blikjes frisdrank mee. Hoe kan dat handig? Tom neemt alvast een tray met 10 blikjes. Hoeveel losse moet hij er nog bij pakken?
 - Heeft de leerling er behoefte aan om de blikken op te tray te tellen en dan door te tellen? Het is natuurlijk goed als hij dat aantal 10 een keertje controleert. Maar daarna moet hij dat niet meer doen. Laat de aantallen eventueel met fiches leggen.
- 2 Bij deze opgave kunt u namaakgeld gebruiken.
 - Hoeveel losse euro's moeten er nog bij het bankbiljet van 10 euro?
 - Laat de leerling de bedragen eventueel leggen met het bankbiljet van € 10,- en losse euro's.
 - Laat ook andere bedragen leggen, bijvoorbeeld € 12,- met losse euro's. Weet de leerling dat hij 10 losse euro's mag inwisselen tegen een bankbiljet van € 10,- ?

De rechter bladzijde laat de leerlingen verder oefenen met splitsen boven de 10.

Les 15: Het stormt - Zelfstandig Werken

De wind blaast wat bij elkaar ligt uit elkaar. Daardoor worden de tientallen en eenheden zichtbaar.

En een knikkerzak met 17 knikkers kun je verdelen over twee knikkerzakjes: eentje met 10. En eentje met 'de rest': 7 knikkers.

► Les 16: Lekkere snoepjes

► Les 17: Foto's maken

categorie

bewerkingen

aspect

optellen waarbij de
de uitkomst niet groter
is dan 20

voorbeeld

$9 + 3 = \dots$

$8 + 4 = \dots$

Toets E3

In Toets E3 gaat het bij *bewerkingen* om optellen waarbij de uitkomst niet groter is dan 20..

Uitwerking

Bewerkingen - optellen is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 16: Lekkere snoepjes**

Zelfstandig Werken - **Les 17: Foto's maken**

Les 16: Lekkere snoepjes - Samen Werken

- 1 Eerst worden twee verschillende soorten snoep bij elkaar geteld. Hoeveel euro moet daarvoor samen betaald worden?
- Kan de leerling de getallen onder de tien vlot samennemen, of lost hij de opgaven tellend op? Welke opgaven zijn wel geautomatiseerd? Ga dit eventueel na met extra opgaven. In dit stadium zouden alle optellingen onder de tien in principe geautomatiseerd moeten zijn. Laat de opgave eventueel op het rekenrek maken.
 - 2 Wat voor snoep kun je kopen voor je voor € 5, - ? En voor € 7, - ? Ook nu moeten 2 of 3 bedragen bij elkaar geteld worden. Maar de leerling moet zelf kiezen wat hij wil tekenen.
De leerling mag zelf bedenken wat hij voor 5 of 7 euro zou kopen.
 - 3 De leerling kan deze opgave nog tellend oplossen. Maar eigenlijk is het de bedoeling dat hij van de gegeven aantallen afleidt wat er in de andere zakjes zit.
- De rechterbladzijde biedt eenzelfde soort opgaven als de linkerpagina.

Les 17: Foto's maken - Zelfstandig Werken

Op deze camera's zit een display waarop af te lezen is hoeveel foto's er al gemaakt zijn. Het display geeft een getal. En de kinderen mogen daar nog een aantal foto's bij maken. Het inkleuren maakt op de getallenlijn zichtbaar wat er bij optellen gebeurt.

► Les 18: Konijnen

► Les 19: Met de post

categorie

bewerkingen

structureren

aspect

met pijlmodel aftrekken

onder de 10

splitsen onder de 10

voorbeeld

$9 = 5$ en ...

Toets E3

In Toets E3 gaat het bij *bewerkingen* om aftrekken onder de tien. Het gaat ook om *splitsen* onder de 10.

Uitwerking

Bewerkingen - aftrekken en *splitsen* is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 18: Konijnen**

Zelfstandig Werken - **Les 19: Met de post**

Les 18: Konijnen - Samen Werken

- 1 Er zaten 8 konijnen in het hol, maar er renden er 3 naar buiten. Hoeveel konijnen zitten er nu nog in het konijnenhol?
Deze opgave kan eventueel met fiches gevisualiseerd worden. Laat 8 fiches neerleggen. Bedek ze met een hand en haal er 3 onder uw hand vandaan.
 - Hoeveel fiches heb ik nog onder mijn hand? Na het beantwoorden van de vraag tilt u uw hand op, zodat de leerling zelf kan controleren of hij goed heeft geantwoord.
- 2-3 De aftreksom wordt nu in het pijlmodel gepresenteerd. Kent de leerling dat model? Leg het eventueel uit met behulp van concreet materiaal.

Les 19: Met de post - Zelfstandig Werken

Brievenbussen hebben twee gleuven. Eentje is voor de streekpost en eentje voor overige post. Dat betekent dat een stapel ansichtkaarten of brieven bij de bus gesplitst moet worden in twee groepen: een herkenbare situatie.

► Les 20: Op de fiets

► Les 21: Aan tafel

<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
bewerkingen	optellen en	$17 + 2 = \dots$
	afrekken	$18 - 1 = \dots$

Toets E3

In *Toets E3* gaat het bij bewerkingen over optellen en aftrekken onder de 20.

Uitwerking

Bewerkingen - optellen en aftrekken is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 20: Op de fiets**

Zelfstandig Werken - **Les 21: Aan tafel**

Les 20: Op de fiets - Samen Werken

Op borden langs de weg staan de afstanden gegeven (in kilometers, maar dat staat er natuurlijk niet bij). De dichtstbijzijnde plaats staat altijd bovenaan.

- 1 Het is nog 5 kilometer naar Blijdorp, en nog 7 naar Reewijk. Hoeveel verder is het naar Reewijk? Hier ligt doortellen voor de hand. Net als bij ganzenbord. U tekent bijvoorbeeld een weggetje - de lege getallenlijn - en tekent zelf of laat de leerling daarop de 5 'stappen' naar Blijdorp tekenen. Weet de leerling welke naam hoort bij die 5?

U zegt: Naar Blijdorp is 7. Kun je dat op dit weggetje tekenen?

Als dat de leerling lukt, dan kan hij meteen de stappen tellen. Dan weet hij dus waarschijnlijk meteen het antwoord.

Of u tekent zelf de twee stappen naar 7. Weet de leerling nu het antwoord? .

- 2 De leerling kan in deze oefening de 'stappen' - de kwartieren - tellen, die iedereen aflegt. Teken eventueel de 'tijdlijnen' als een getallenlijn onder elkaar.

Begin met de lijnen van Joost en Franka. Ziet de leerling nu de verschillen? Enz.

- 3-4 Deze opgaven zijn vormgelijk met de opgaven 1 en 2

Les 21: Aan tafel - Zelfstandig Werken

Bij deze opgaven voor optellen en aftrekken kan de leerling eventueel gebruik maken van het rekenrek.

► Les 22: Vijfjes

► Les 23: Spelletjes

<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
structureren	groepjes van 5	$5 + 5 + 3 = \dots$
	op het rekenrek	$4 + 5 + 5 + 5 = \dots$

Toets E3

In Toets E3 gaat het om het structureren in groepjes van 2, 5 en 10

Uitwerking

Structuren in groepjes van 5 is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 22: Vijfjes**

Zelfstandig Werken - **Les 23: Spelletjes**

Les 22: Vijfjes - Samen Werken

Het structureren in groepjes van 5 wordt in deze les op het rekenrek gedaan en met speelstenen.

- 1 Laat een leerling op het rekenrek de eerste opgave neerzetten. Laat hem daarbij hardop denken. Lukt dat neerzetten zonder moeite? Help hem daar anders bij in de eerste opgaven.
- 2-3 Kan de leerling de eerste opgave van oefening 2 ook op het rekenrek zetten? En die van oefening 3?
- 4 De vijfstructuur is nergens natuurlijker dan bij de eigen handen. Laat de leerling eventueel zelf aan u aanwijzingen geven van wat u op moet steken.
- 5-6 Deze opgaven zullen waarschijnlijk geen begeleiding vergen.

Les 23: Spelletjes - Zelfstandig Werken

In deze les gaat het om de vijfstructuur en tienstructuur met dominostenen en met het rekenrek.

► Les 24: Aan de lijn

► Les 25: Bijna jarig

► Les 26: Foto's maken

<i>categorie</i>	<i>aspect</i>	<i>voorbeeld</i>
bewerkingen	optellen en aftrekken	$17 + 2 = \dots$ $18 - 1 = \dots$
tellen en ordenen	ordenen van getallen	Waar moet de was - met nummers - hangen?

Toets E3

In *Toets E3* gaat het bij bewerkingen over optellen en aftrekken onder de 20. Bij de *structuur van de telrij* gaat het ondermeer om het ordenen van getallen op de getallenlijn.

Uitwerking

Bewerkingen - optellen en aftrekken en *structuur van de getallen* is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 24: Aan de lijn**

Zelfstandig Werken - **Les 25: Bijna jarig**

Zelfstandig Werken - **Les 26: Foto's maken**

Les 24: Aan de lijn - Samen Werken

- 1 De waslijn als getallenlijn. De leerling moet zelf de plaats kiezen voor de nummers en daar de rugnummers tekenen. Telt de leerling de getallen aan de getallenlijn stuk voor stuk? Of weet de leerling direct waar ongeveer de kledingstukken moeten hangen? Is de leerling al vertrouwd met de telrij tussen 10 en 20? Zo niet, teken de getallenlijn of laat de leerling die tekenen. Vraag hem de 10, de 20, de 5 en de 15 daarop te zetten. Lukt dat in een keer of moet de leerling alle tussenliggende getallen in zichzelf of zachtjes tellen? Oefen daar samen mee.
- 2 Het is niet goed makkelijk het precieze getal op de getallenlijnen te benoemen. Weet de leerling wel getallen te noemen die tussen de 17 en 25 liggen? Waar hangt het kledingstuk ongeveer, dichterbij de 17 of dichterbij de 25? Teken eventueel een getallenlijn tot 30 met de steunpunten 10 - 20 - 30. Weet de leerling waar hij op deze getallenlijn de nummers 17 en 25 ongeveer kan zetten? Enz.
- 3-4 Met behulp van de getallenlijn zijn deze oefeningen snel zichtbaar te maken.

Les 25: Bijna jarig - Zelfstandig Werken

Deze les gaat niet zozeer over de kalender als wel over doortellen, optellen en aftrekken. De kalenderdata zijn op te vatten als een verticale, in tweeën gesplitste getallenlijn.

Les 26: Foto's maken - Zelfstandig Werken

Nu staat de getallenlijn horizontaal. De leerling kan de sprongen terug daarop inkleuren bij opgave 1 en 4. Die getallenlijnen kan de leerling ook gebruiken bij de andere opgaven.

► Les 27: Er is er een jarig

► Les 28: Naar het zwembad

categorie	aspect	voorbeeld
bewerkingen	optellen	$17 + 2 = \dots$ $16 + 3 = \dots$

Toets E3

In Toets E3 gaat het bij bewerkingen over optellen in verschillende contexten door: **samennemen, toevoegen en vergelijken.**

Uitwerking

Bewerkingen - optellen in verschillende contexten is uitgewerkt in

Samen Werken - **Les 27: Er is er een jarig**

Zelfstandig Werken - **Les 28: Naar het zwembad**

Les 27: Er is er een jarig - Samen Werken

- 1 De eerste oefening op de kalender gaat eigenlijk over steeds eentje erbij. De kalender is te zien als een verticale getallenlijn. Dat is op zichzelf al voor sommige leerlingen een moeilijkheid. Bovendien is deze getallenlijn in tweeën gesplitst. Wanneer u de kalender horizontaal tekent, herkent de leerling dat al gauw als getallenlijn. Zet daarop dezelfde getallen als op de kalender. Kan de leerling de opgave nu wel maken?
- 2-3 Wanneer deze opgaven moeilijkheden opleveren kan een gestructureerde getallenlijn steun bieden.
- 4-7 Deze opgaven vormen grotendeels een herhaling van de opgaven 1-3.

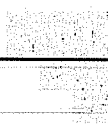
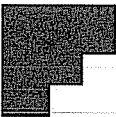
Les 28: Naar het zwembad - Zelfstandig Werken

In deze les gaat het om het splitsen onder de 10.

► Les 29: Racen - Samen Werken

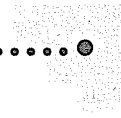
Deze les bestaat geheel uit opgaven die als rekendictee zijn te geven. En dus om het (hoge) tempo. Daarbij gaat het om het automatiseren van opgaven tot en met 20. U kunt de opgaven oplezen en de leerling het antwoord laten noteren. Dat kan op een blaadje. Het 'racen' kan ook in het leerlingenblokje. Dan moet u het tempo van de leerling bewaken.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

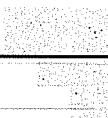

OSRAM
INCORPORATED
1000 BROADWAY
NEW YORK, N.Y. 10004

Blank lined area for text entry, consisting of multiple horizontal lines.

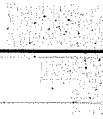
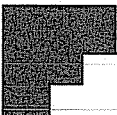
Twelve horizontal dotted lines for writing, evenly spaced across the page.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal rows. Each row is defined by two dotted lines, creating a guide for letter height and placement.

[The body of the document contains approximately 20 lines of text that have been completely redacted with black bars.]

Rekenmakers E3

Antwoorden

Auteurs

Marielle van der Borgh

Janneke Huizing

Annelies Jacobsen

Michelle Kraak

Henk van der Velde

Hans Vermeer

Magda van der Wulp

Coördinatie

Nico van Beusekom

Illustraties

Egbert Koopmans

Bekadidact

Stenvertblok

Toelichting en Antwoorden
ISBN 90 262 2392 7

© 2001
Uitgeverij Bekadidact, Baarn
ISBN 90 262 2391 9
eerste druk, tweede oplage

Basisvormgeving
LS Ontwerpers bno, Groningen

Omslag
Metamorfose ontwerpers BNO,
Deventer

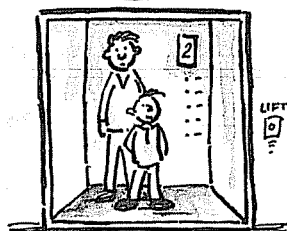
Vormgeving
Aigu Ontwerpstudio bno, Dronten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

	1 met de lift	4		16 lekkere snoepjes	34
	2 bij de bakker	6		17 foto's maken	36
	3 boeken	8		18 konijnen	38
	4 op de berg	10		19 met de post	40
	5 turven	12		20 op de fiets	42
	6 op het feest	14		21 aan tafel	44
	7 bouwen maar	16		22 vijfjes	46
	8 ik zie, ik zie... ..	18		23 spelletjes	48
	9 sparen maar!	20		24 aan de lijn	50
	10 sjoelen	22		25 bijna jarig	52
	11 leuke boeken	24		26 foto's maken	54
	12 de sportclub	26		27 er is er één jarig	56
	13 op de markt	28		28 naar het zwembad	58
	14 bij super Sjoerd	30		29 racen	60
	15 het stormt	32		hoe ver ben je?	62

1 de lift gaat 1 verdieping omhoog.

$$5 + 1 = 6$$

$$2 + 1 = 3$$

$$8 + 1 = 9$$

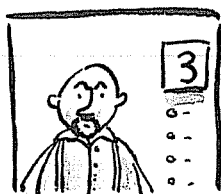
$$7 + 1 = 8$$

$$10 + 1 = 11$$

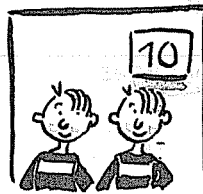
$$6 + 1 = 7$$

$$9 + 1 = 10$$

2 de lift gaat 1 verdieping omlaag.

$$3 - 1 = 2$$

$$10 - 1 = 9$$

$$8 - 1 = 7$$

$$5 - 1 = 4$$

$$12 - 1 = 11$$

$$2 - 1 = 1$$

$$7 - 1 = 6$$

$$1 - 1 = 0$$

3 de lift gaat 2 verdiepingen omhoog.

$$1 + 2 = 3$$

$$3 + 2 = 5$$

$$6 + 2 = 8$$

$$8 + 2 = 10$$

$$5 + 2 = 7$$

$$9 + 2 = 11$$

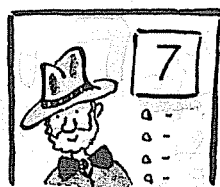
$$2 + 2 = 4$$

$$4 + 2 = 6$$

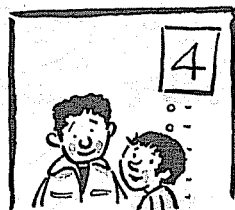
4 de lift gaat 1 verdieping omhoog.

$$5 + 1 = 6$$

$$7 + 1 = 8$$

$$4 + 1 = 5$$

$$1 + 1 = 2$$

$$11 + 1 = 12$$

$$6 + 1 = 7$$

$$9 + 1 = 10$$

$$3 + 1 = 4$$

$$1 + 1 = 2$$

$$8 + 1 = 9$$

$$10 + 1 = 11$$

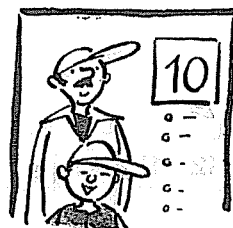
5 de lift gaat 1 verdieping omlaag.

$$4 - 1 = 3$$

$$9 - 1 = 8$$

$$10 - 1 = 9$$

$$12 - 1 = 11$$

$$2 - 1 = 1$$

$$7 - 1 = 6$$

$$1 - 1 = 0$$

$$3 - 1 = 2$$

$$5 - 1 = 4$$

$$6 - 1 = 5$$

$$8 - 1 = 7$$

6 de lift gaat 2 verdiepingen omhoog.

$$2 + 2 = 4$$

$$4 + 2 = 6$$

$$7 + 2 = 9$$

$$5 + 2 = 7$$

$$9 + 2 = 11$$

$$3 + 2 = 5$$

$$1 + 2 = 3$$

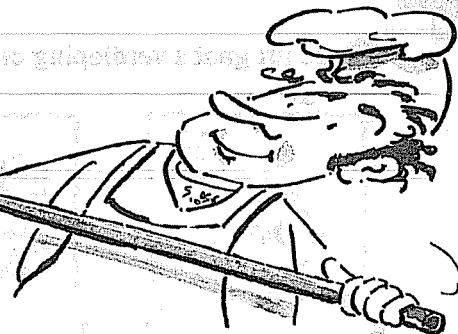
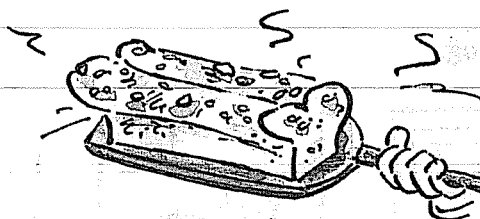
$$6 + 2 = 8$$

$$8 + 2 = 10$$

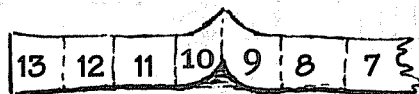
$$10 + 2 = 12$$

$$0 + 2 = 2$$

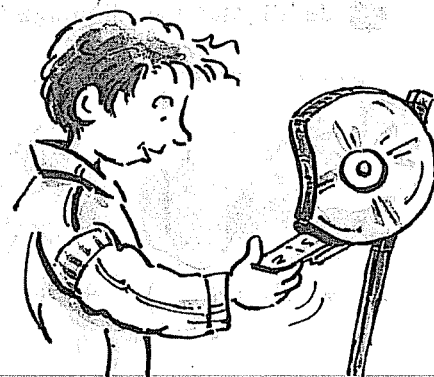
1 vul maar in.

2 vul verder in.

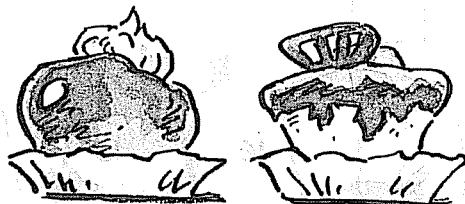
3 vul maar in.

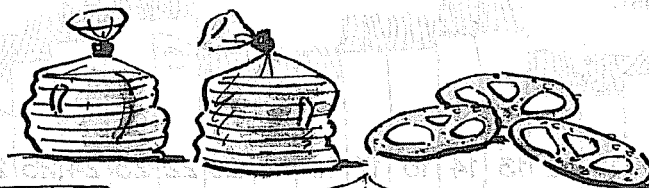
4 vul eens in.

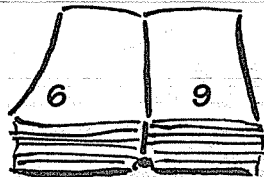
5 vul verder in.

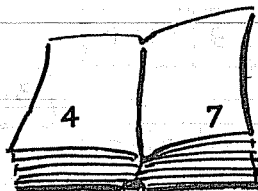
6 vul maar in.

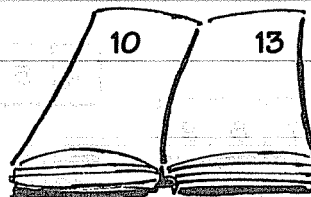
1 welke bladzijden zijn er weg?

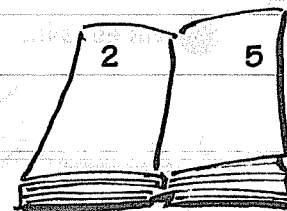
7	8
---	---

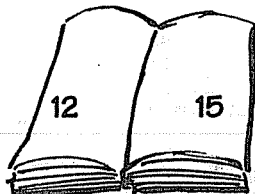
5	6
---	---

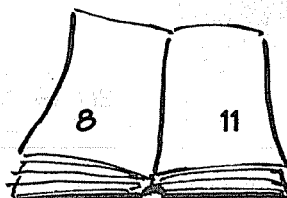
11	12
----	----

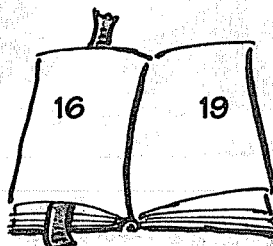
3	4
---	---

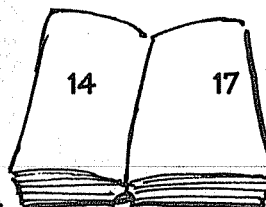
13	14
----	----

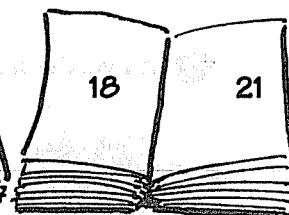
9	10
---	----

17	18
----	----

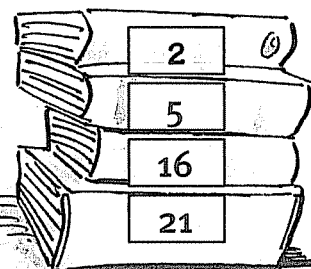
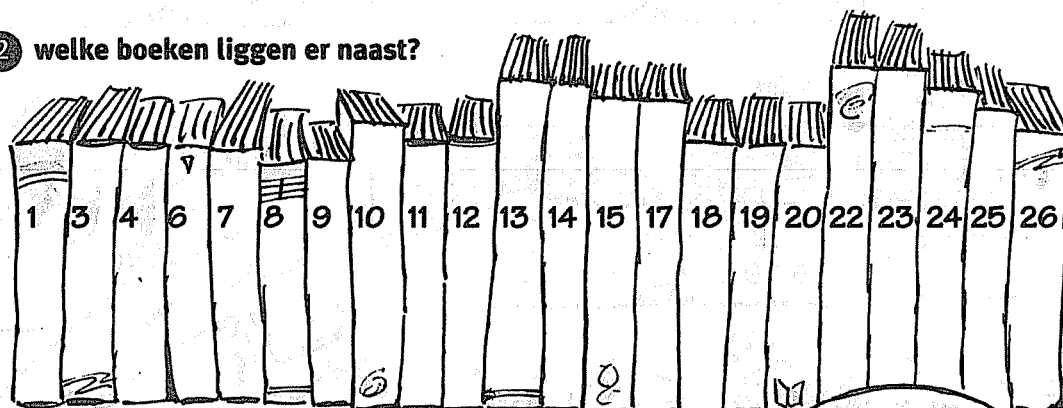

15	16
----	----

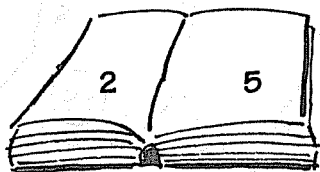

19	20
----	----

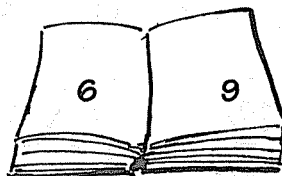
2 welke boeken liggen er naast?

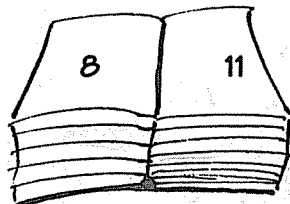
3 welke bladzijden zijn er weg?

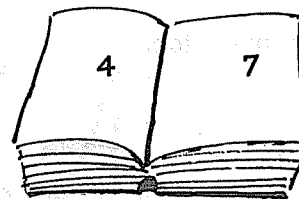
3 4

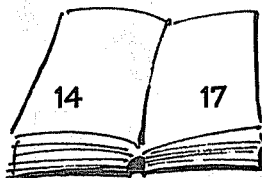
7 8

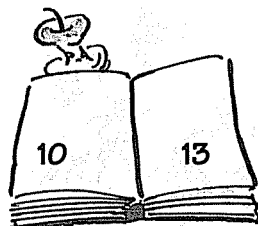
9 10

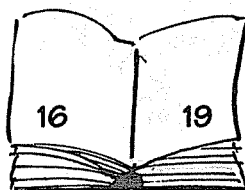
5 6

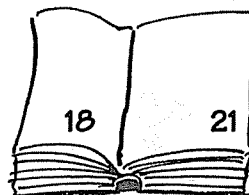
15 16

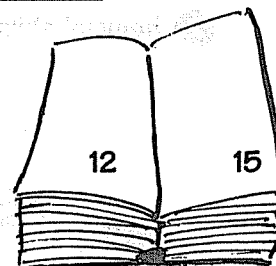
11 12

17 18

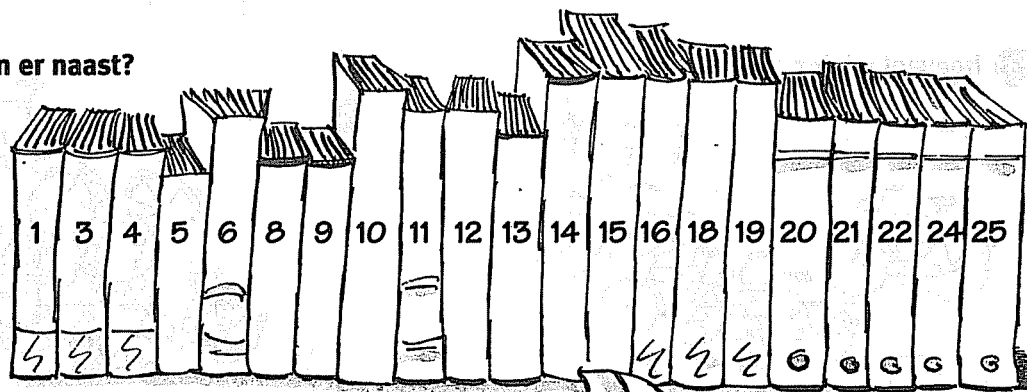
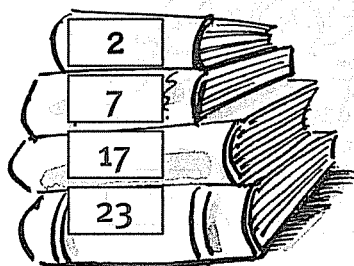

19 20

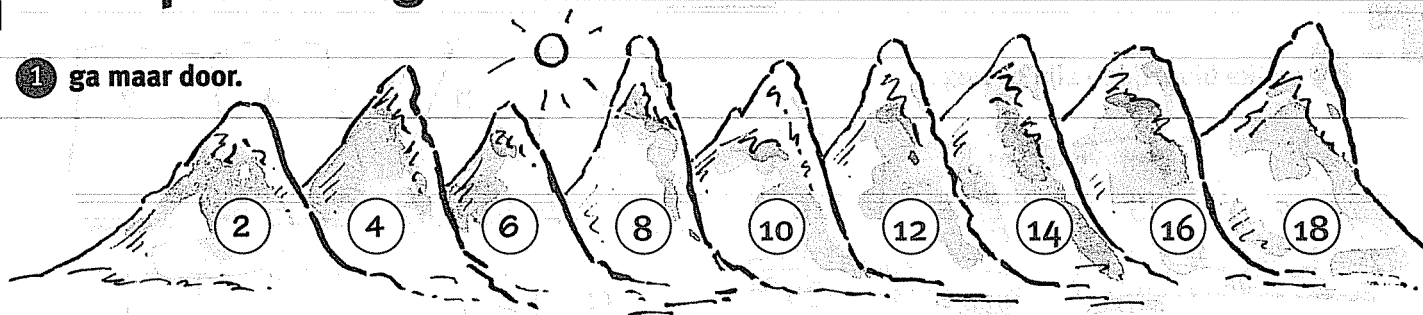
13 14

4 welke boeken liggen er naast?

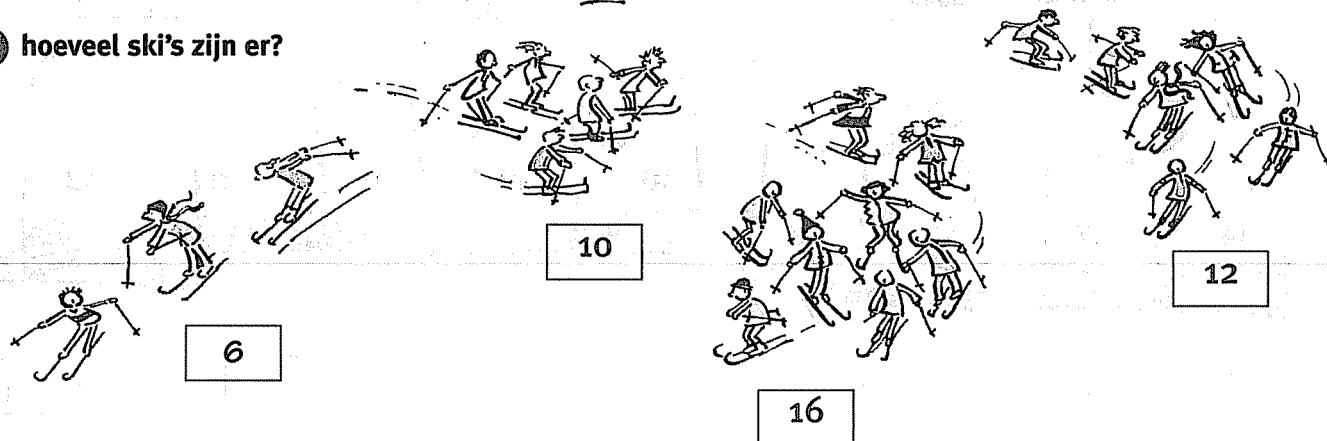

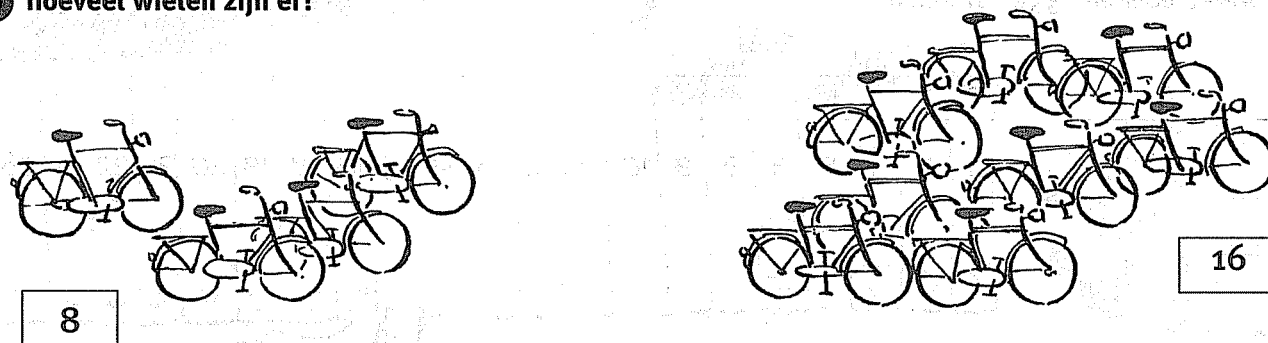
1 ga maar door.

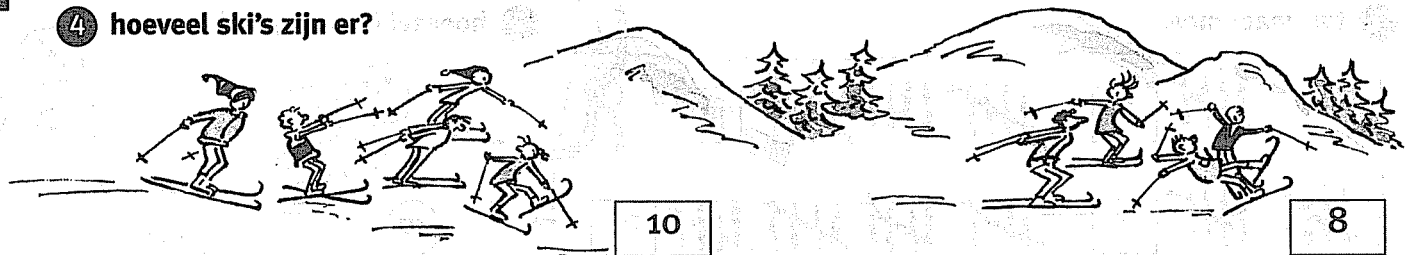
2 hoeveel ski's zijn er?

3 hoeveel wielen zijn er?

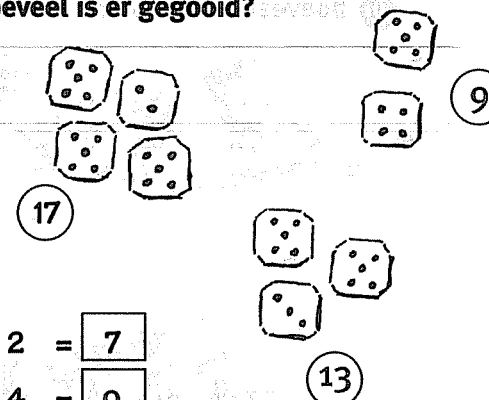
4 hoeveel ski's zijn er?

5 hoeveel handschoenen zijn er nodig?

2 hoeveel is er gegoooid?

$$5 + 5 + 5 = 15$$

3 hoeveel is het?

||||| ||

7

||||| |||||

9

||||| ||||

8

||||| ||

7

||||| ||||| |

11

||||

3

||||| ||||| ||

12

||||| ||||| ||||

13

||||| ||||| ||||| ||

17

||||| ||||| ||||| ||||

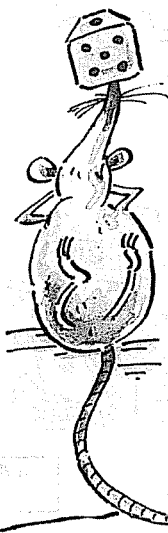
18

||||| ||||| |||||

15

||||| ||||| ||||

14

4 hoeveel?

●●●●●○

6

●●●●●○ ○○○○

16

●

1

●●●●●○ ○○○○

11

●●●●●○ ○○○○

9

●●●●●○ ○○○○

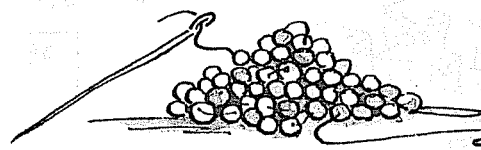
19

●●●●●○

7

●●●●●○ ○○○○

17

●●●●●

5

●●●●●○ ○○○○

15

●●●●●

4

●●●●●○ ○○○○

14

●●●●●

3

●●●●●○ ○○○○

13

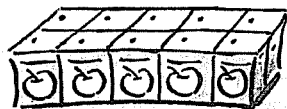
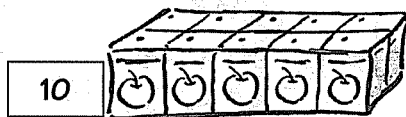
●●●●●○ ○○○○

10

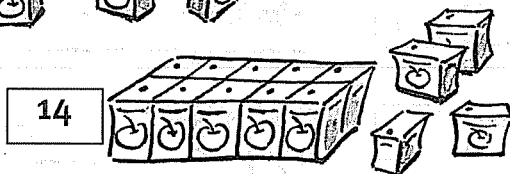
●●●●●○ ○○○○

20

1 hoeveel pakjes sap zijn er?

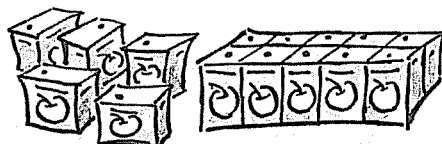
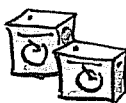
13

14

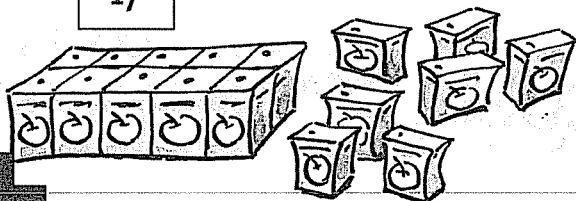

12

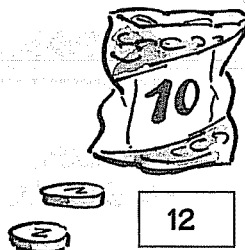

15

17

2 hoeveel snoepjes zijn er?

12

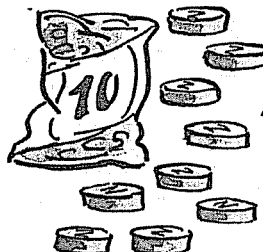
14

16

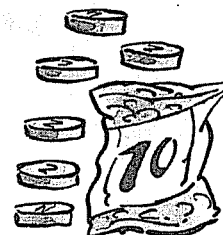
15

19

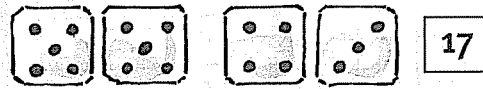
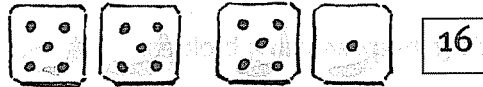
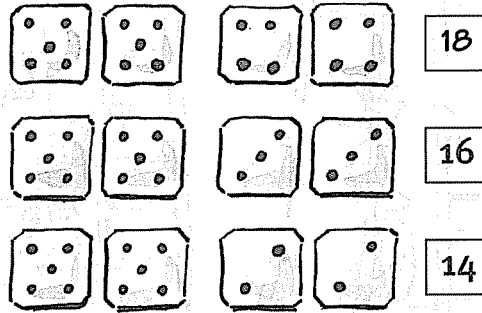
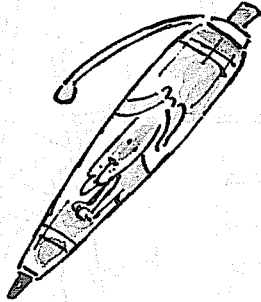
17

16

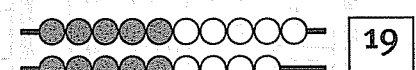
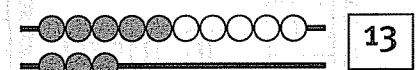
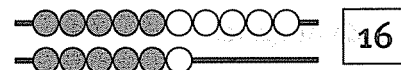
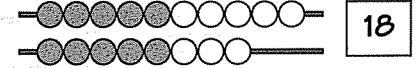

3 hoeveel is het samen?

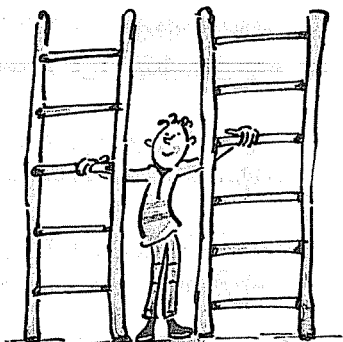

10	+	2	=	12
10	+	5	=	15
10	+	7	=	17
10	+	4	=	14
10	+	8	=	18
10	+	1	=	11
10	+	9	=	19
10	+	3	=	13
10	+	6	=	16

4 hoeveel?

1 welke ladder heeft de meeste goede sporten? Kleur die.

5

6

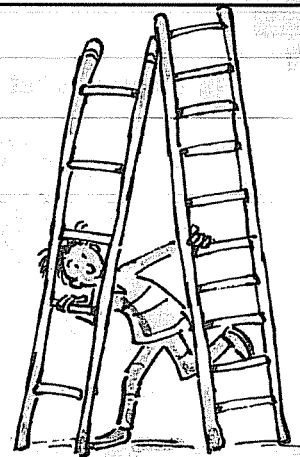
9

5

7

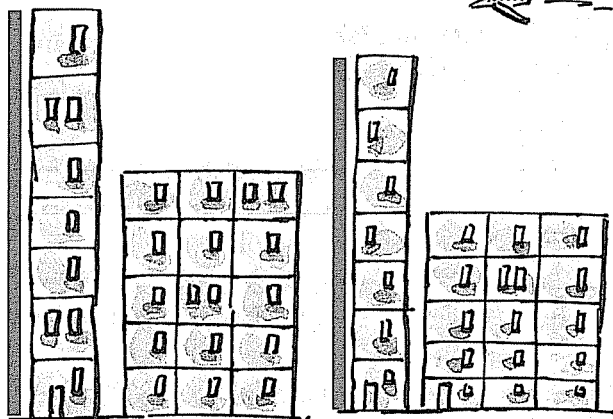
8

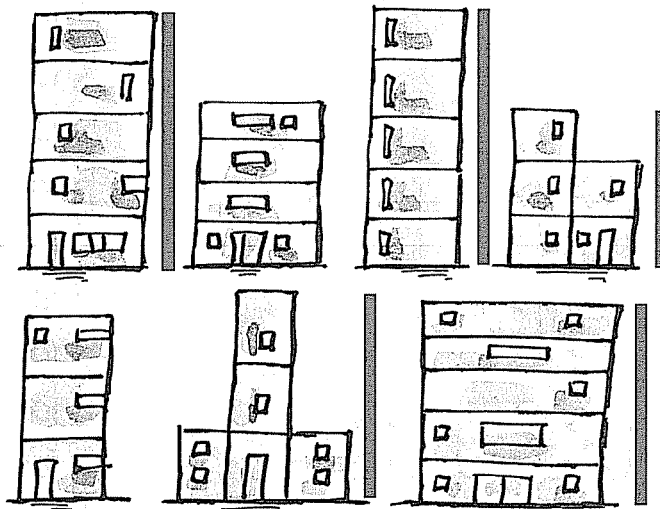
5

10

2 kleur de hoogste.

3 kleur de gebouwen van 5 blokjes.

- 4** de ladders zijn stuk. kleur de ladders met de minste sporten.

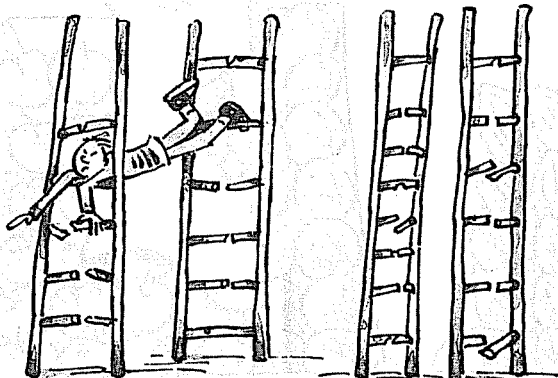
7

6

5

6

- 5** de ladders zijn kapot. kleur de ladders met de meeste sporten.

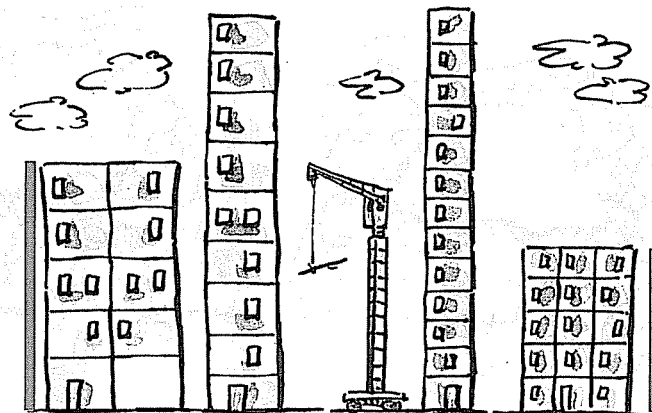
5

6

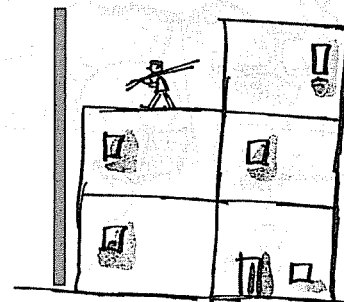
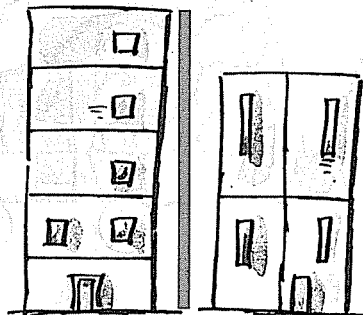
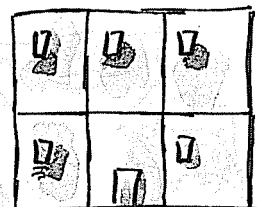
8

6

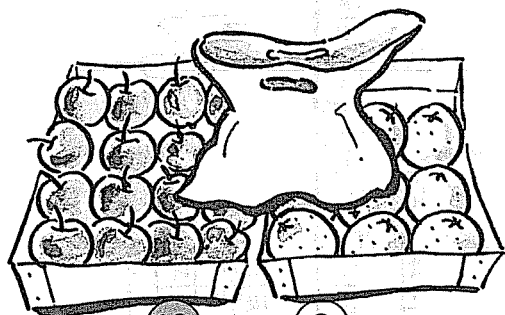
- 6** kleur de toren met de meeste blokjes.

- 7** kleur de gebouwen van 5 blokjes.

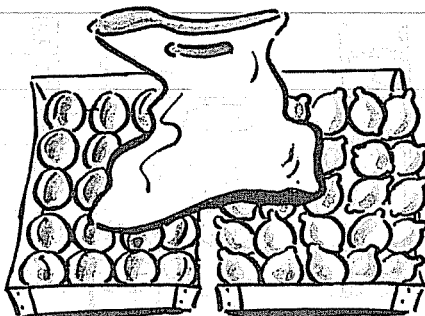

1 waar is er het meest? Kleur dat.

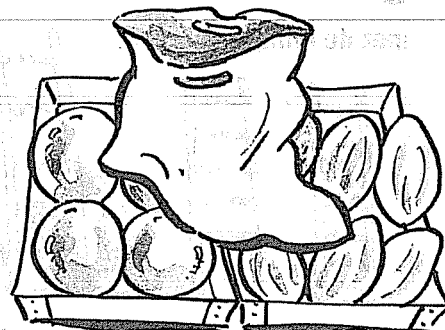
16

9

20

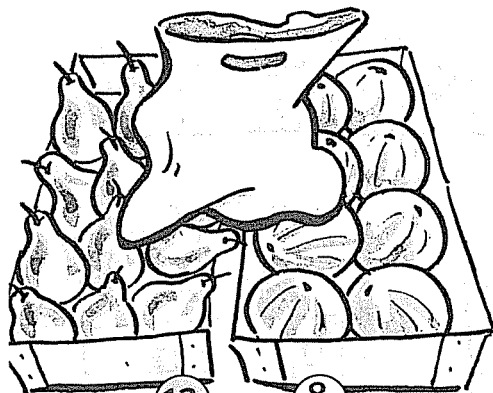
25

4

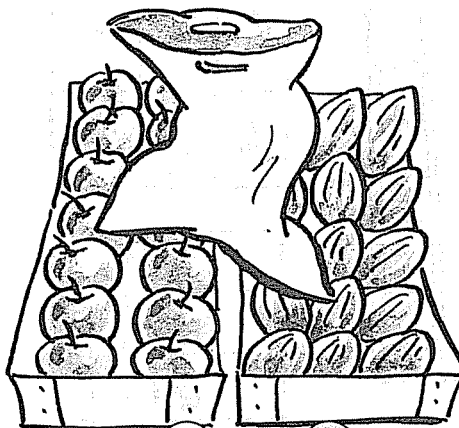
6

2 waar is er het meest? kleur dat.

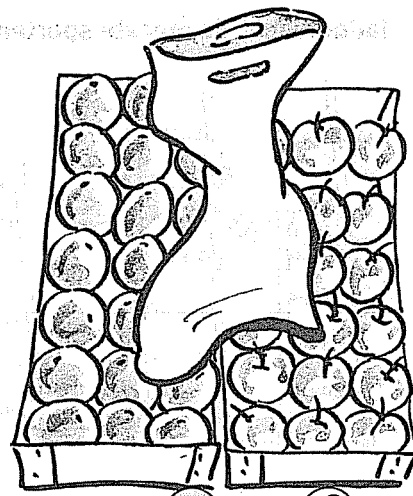
12

8

14

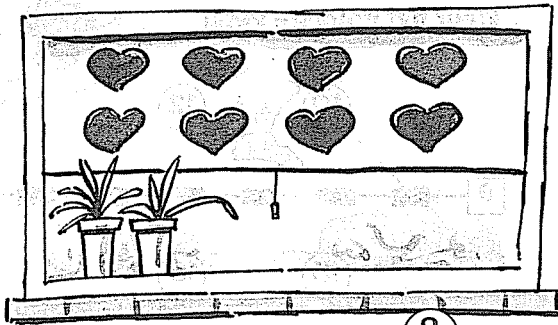
15

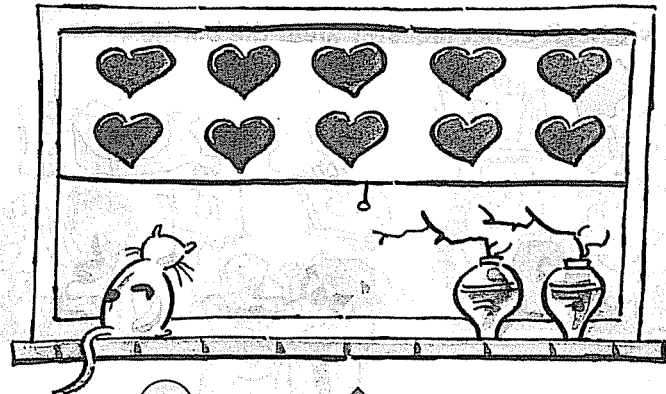
21

18

3 waar zijn er de meeste? links of rechts?

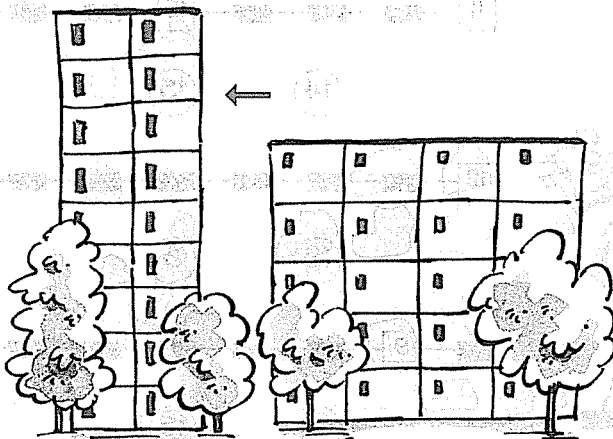
8

10

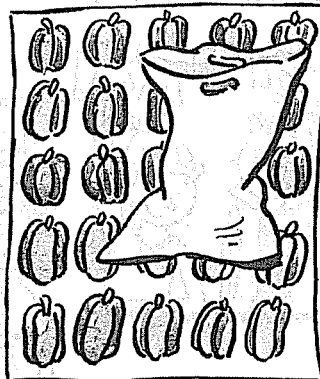
4 waar zijn er de minste? tel en kleur.

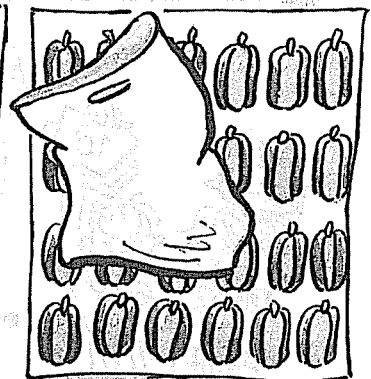
18

20

5 waar zijn de meeste paprika's?

25

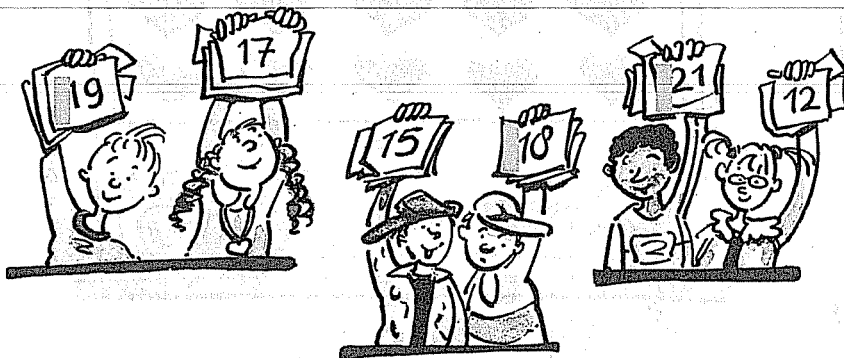

24

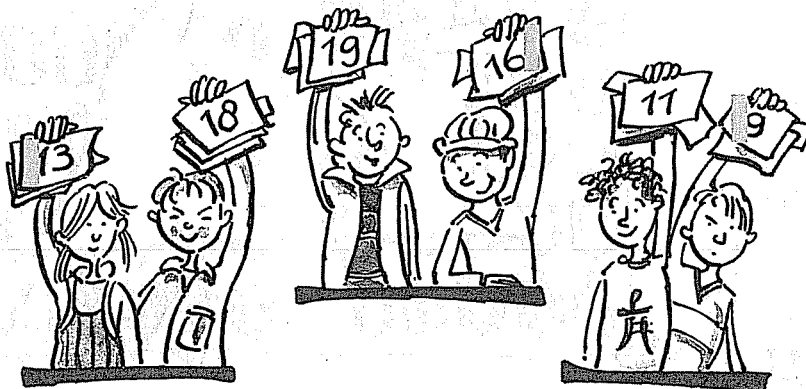

1 wie heeft er het meeste? kleur die bordjes.

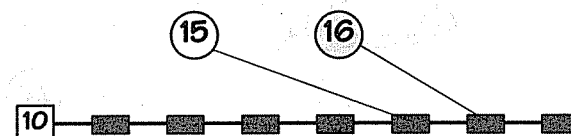
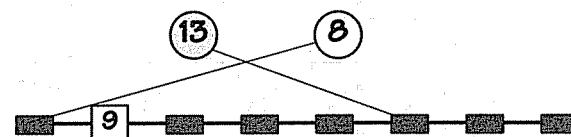
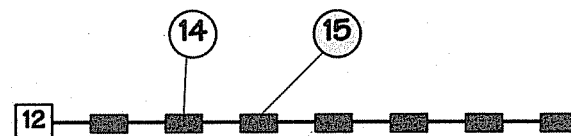
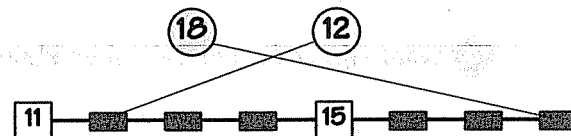
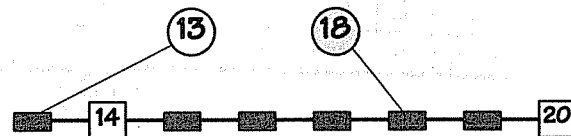
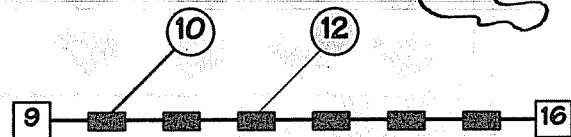
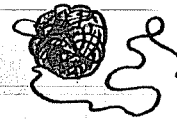

2 wie heeft er het minste? kleur die bordjes.

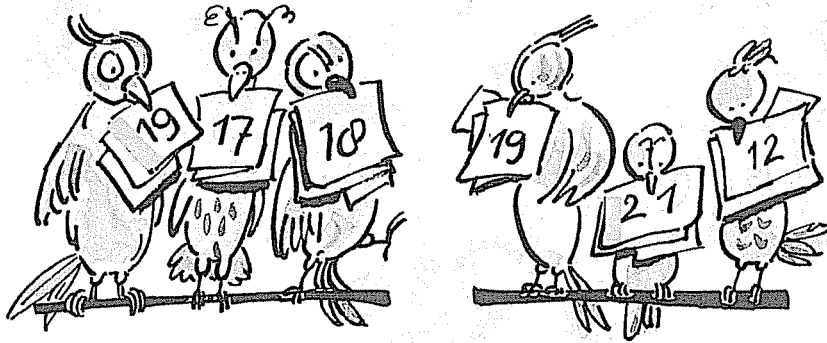

3 maak de bordjes op de goede plaats vast.

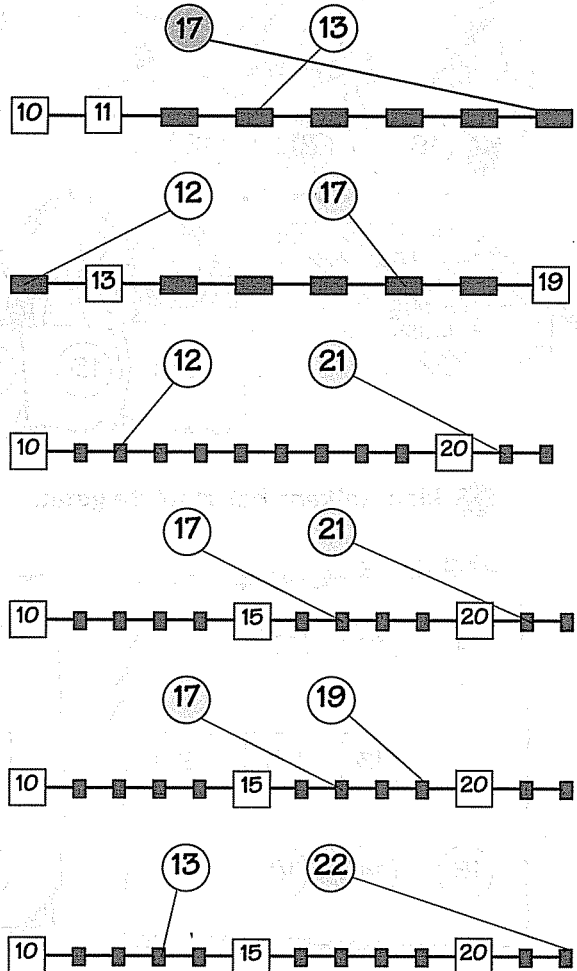
kleur het grootste getal.

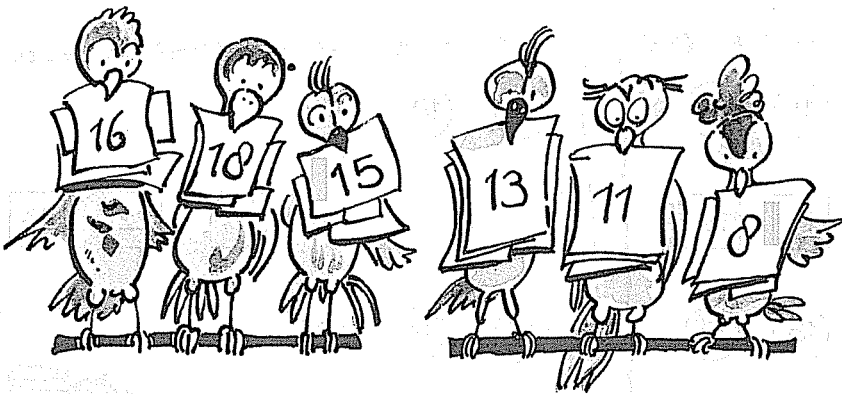
4 wie heeft er het meeste? kleur die bordjes.

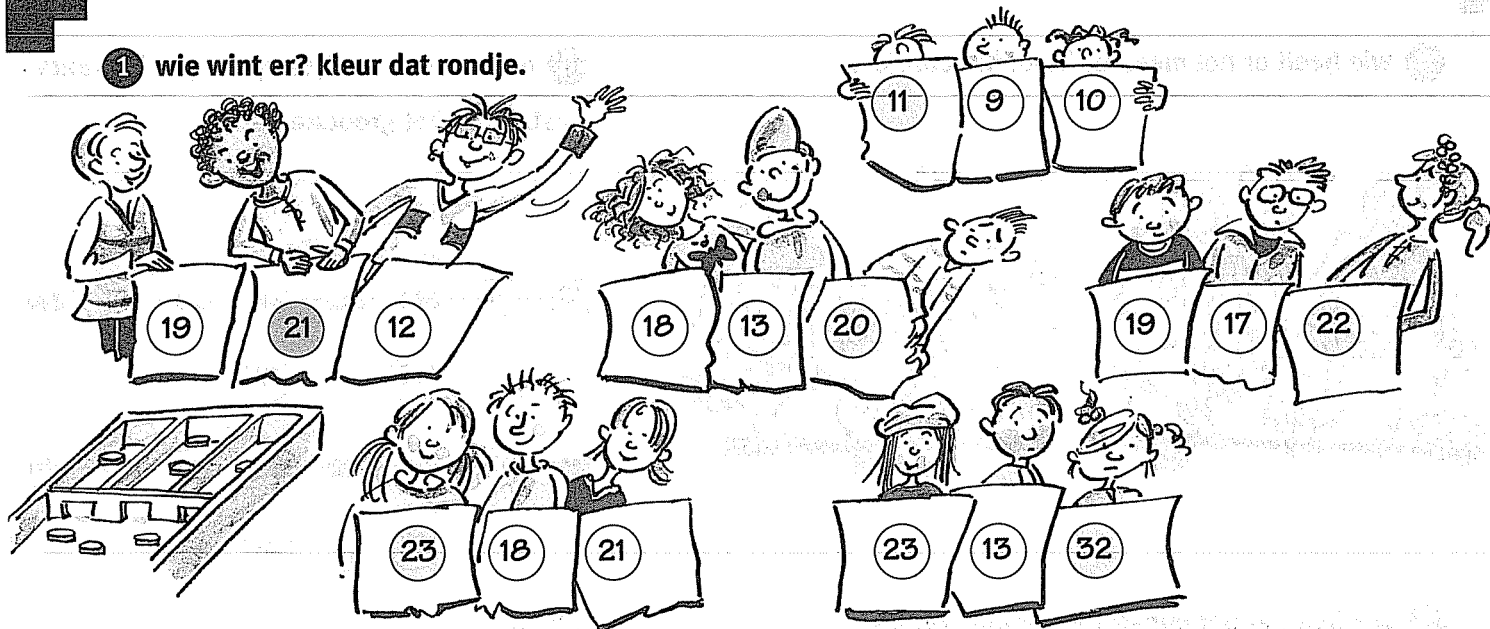
6 maak beide rondjes op de goede plaats vast. kleur het grootste getal.

5 wie heeft er het minste? kleur die bordjes.

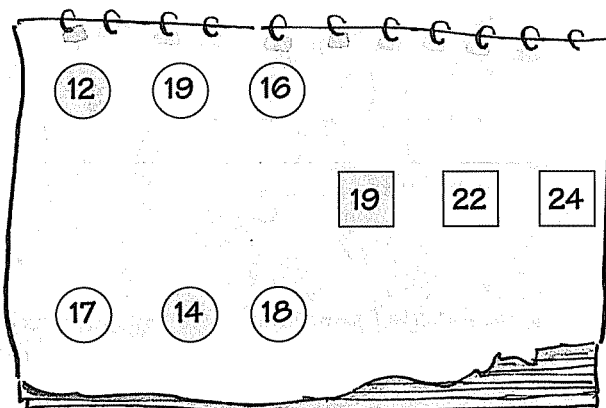
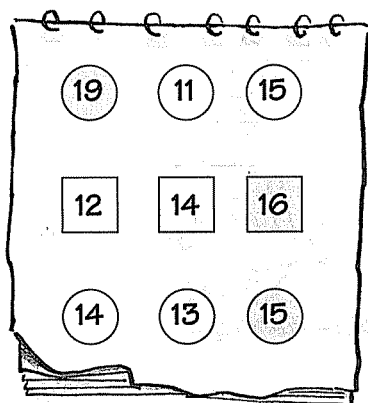
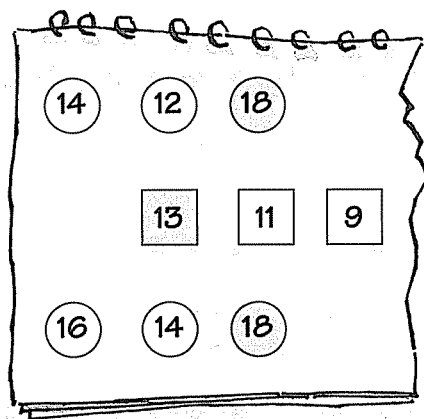

1 wie wint er? kleur dat rondje.

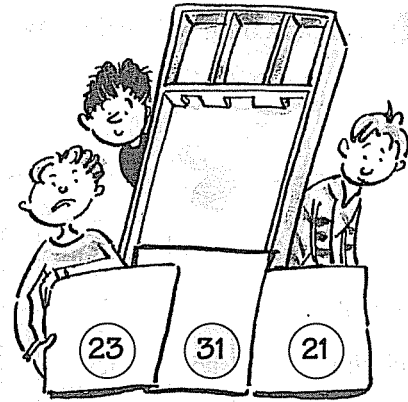
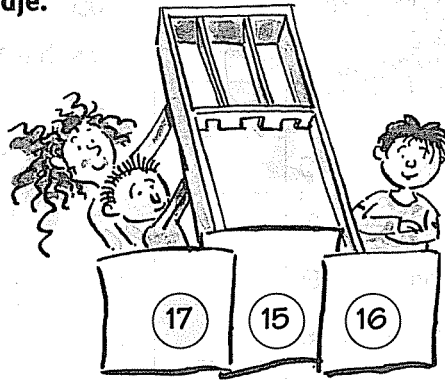

2 kleur telkens het grootste getal.

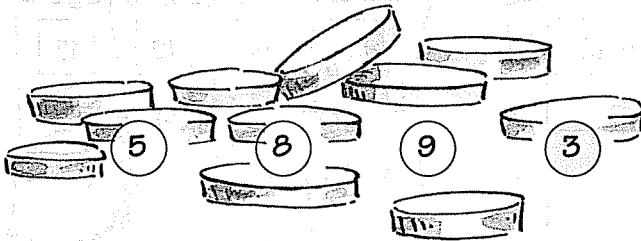
3 kleur telkens het kleinste getal.

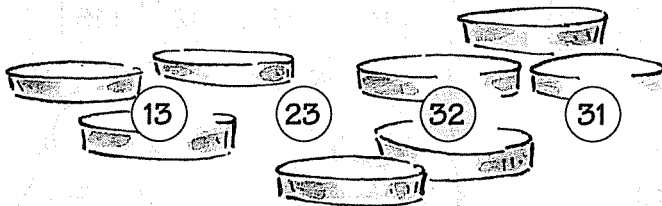
4 wie wint er? kleur dat rondje.

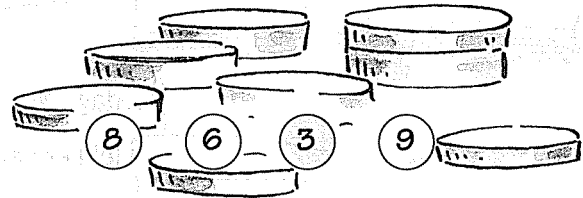
5 kleur steeds het grootste getal.

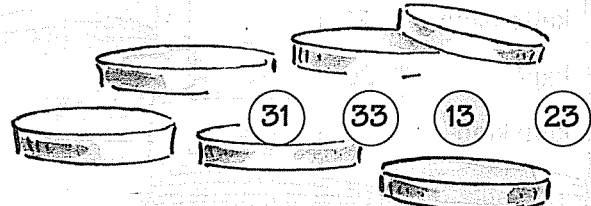
12 11 21 19

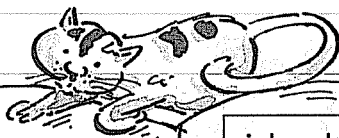
6 kleur steeds het kleinste getal.

19 21 20 12

1 zet ze in de goede volgorde.

		inhoud
op slot	7	7
schuim	16	13
kaal	13	16
de bruid	20	18
mama is ziek	18	20

poesje	13
geluiden	7
moedervis	9
de slak	19
toffee	15

inhoud
7
9
13
15
19

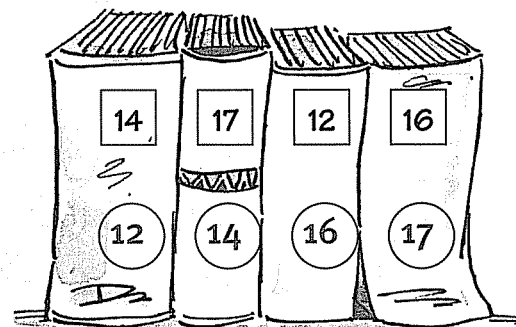
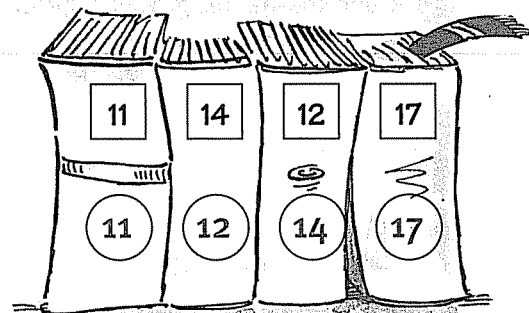
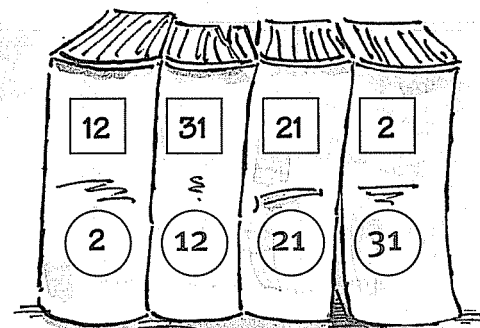
		inhoud
kaatje	16	12
katje	15	15
kattenspul	21	16
kapot	20	20
klop klop	12	21

dag auto	15
lekker nat	6
oma en opa	8
telefoon	19
de zee	11

inhoud
6
8
11
15
19

2 zet de getallen in de goede volgorde.

zet het kleinste getal voorop.

3 zet ze in de goede volgorde.

		inhoud
opgesloten	8	8
in bad	17	14
kapper	14	17
trouwen	21	19
ziek	19	21

		inhoud
jarig	11	5
een eend	5	11
goudvis	13	13
feest	19	16
sneeuw	16	19

		inhoud
raadsel	18	11
de dief	17	12
de piloot	11	17
hond	21	18
de krant	12	21

		inhoud
toverboek	21	12
heksen	12	15
de bezem	18	18
draakje	19	19
een spook	15	21

4 zet de getallen in de goede volgorde.
zet het kleinste getal voorop.

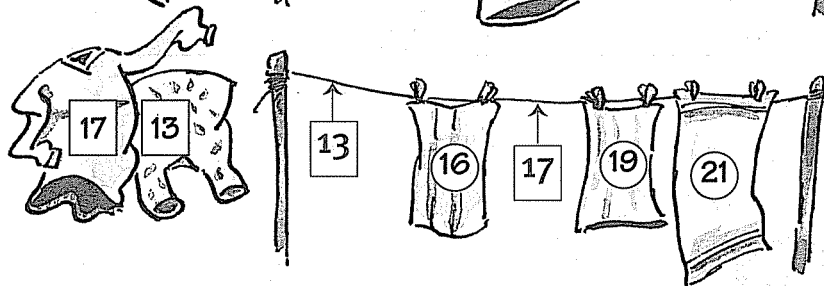
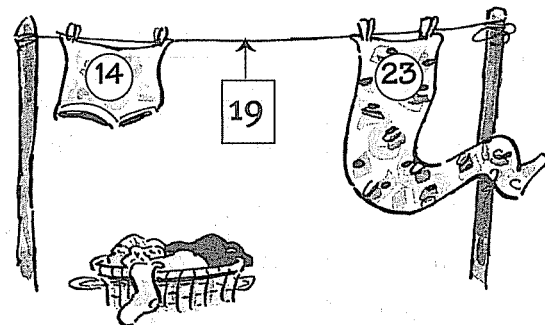
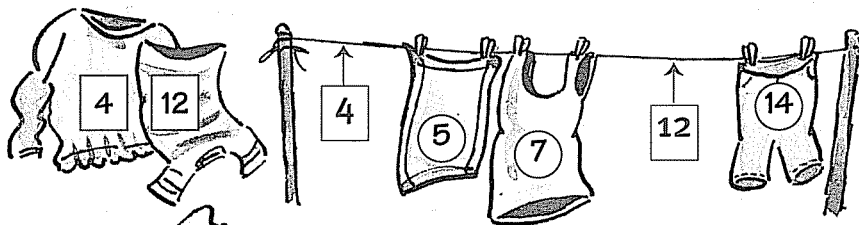
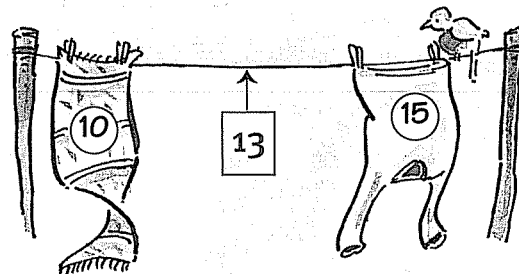
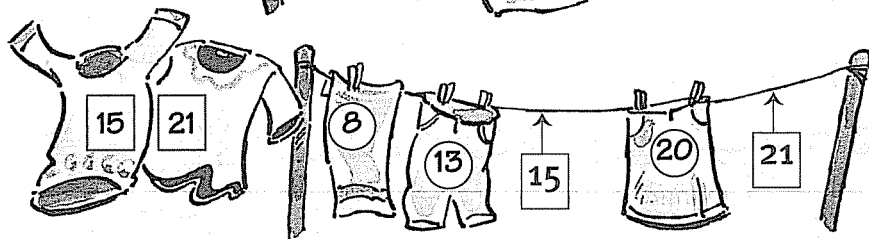
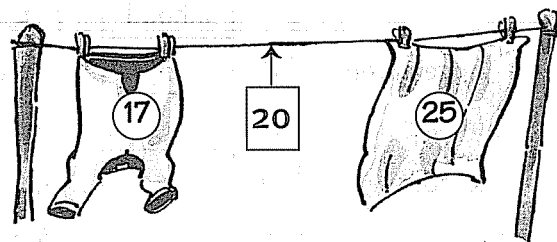
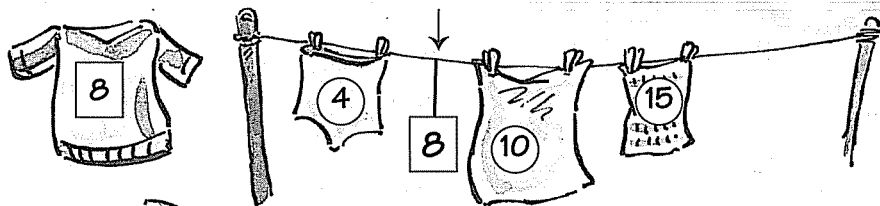
14	17	16	13
13	14	16	17

19	11	15	9
9	11	15	19

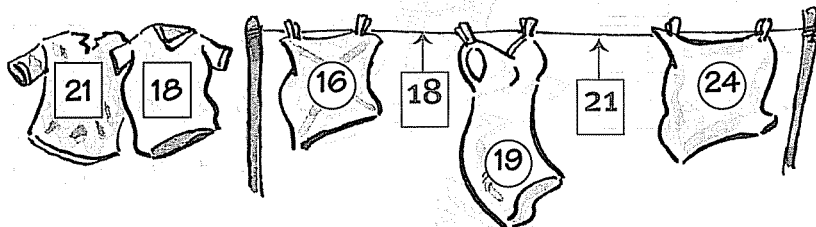
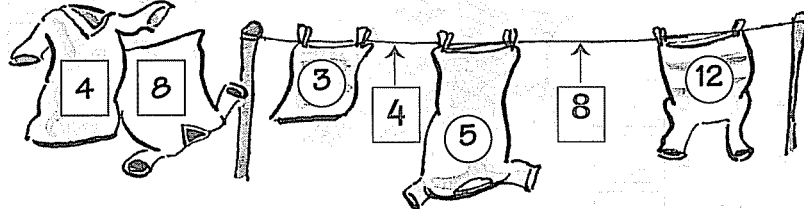
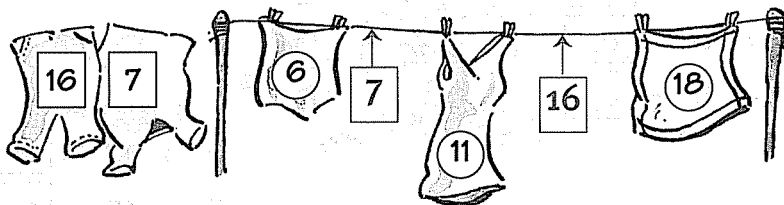
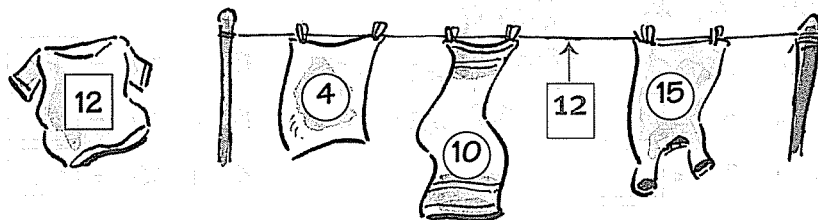
12	31	21	18
12	18	21	31

1 waar moet het hangen? zet daar een pijl en het getal.

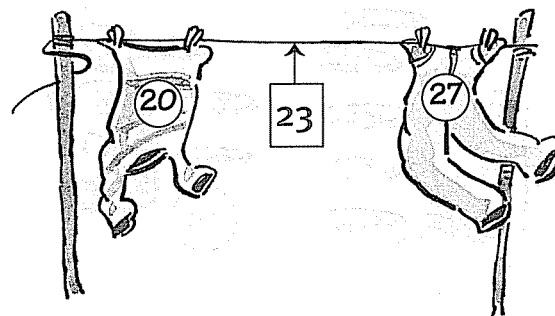
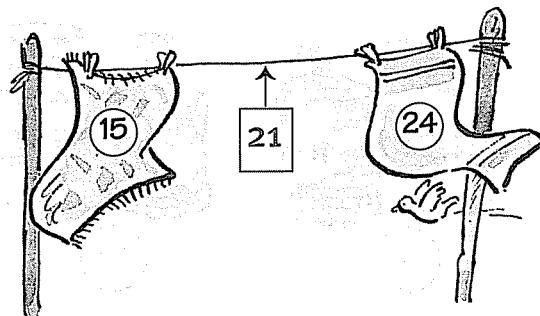
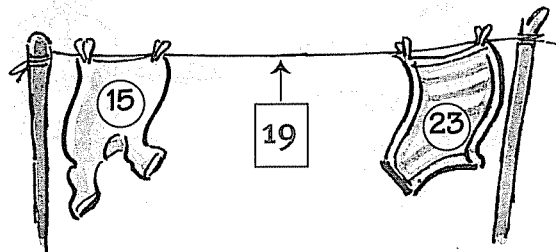
2 wat staat erop, denk je?

3 waar moet het hangen? zet daar een pijl en het getal.

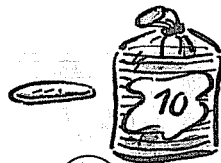
4 wat kan er op staan?

1 hoeveel stroopwafels krijgt Henk?

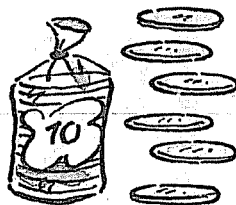
12

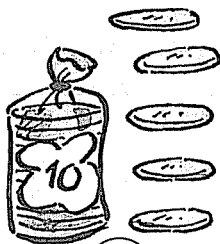
11

14

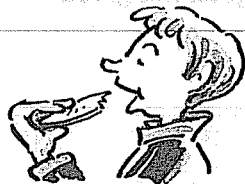
16

15

13

$$10 + 4 = 14$$

$$10 + 5 = 15$$

$$10 + 1 = 11$$

$$10 + 8 = 18$$

$$10 + 3 = 13$$

$$10 + 6 = 16$$

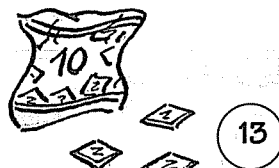
$$10 + 7 = 17$$

$$10 + 10 = 20$$

$$10 + 9 = 19$$

$$10 + 2 = 12$$

2 hoeveel dropjes zijn er?

13

$$5 + 10 = 15$$

$$8 + 10 = 18$$

$$4 + 10 = 14$$

19

$$6 + 10 = 16$$

$$9 + 10 = 19$$

$$3 + 10 = 13$$

17

$$10 + 6 = 16$$

$$10 + 7 = 17$$

$$10 + 10 = 20$$

$$10 + 9 = 19$$

$$10 + 2 = 12$$

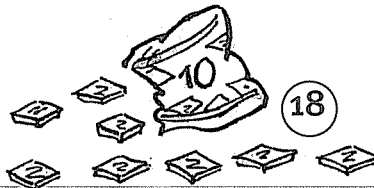

16

$$7 + 10 = 17$$

$$10 + 10 = 20$$

$$2 + 10 = 12$$

18

3 hoeveel stroopwafels krijgt Jos?

$$10 + 4 = 14$$

$$10 + 5 = 15$$

$$10 + 1 = 11$$

$$10 + 8 = 18$$

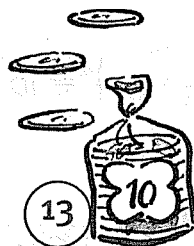

$$10 + 3 = 13$$

$$10 + 6 = 16$$

$$10 + 7 = 17$$

$$10 + 10 = 20$$

$$10 + 9 = 19$$

$$10 + 2 = 12$$

4 hoeveel dropjes?

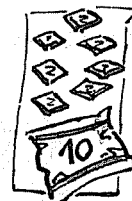
11

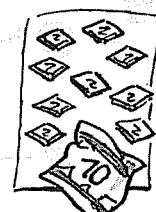
13

15

17

19

12

14

16

18

20

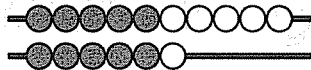
5 hoeveel zijn er?

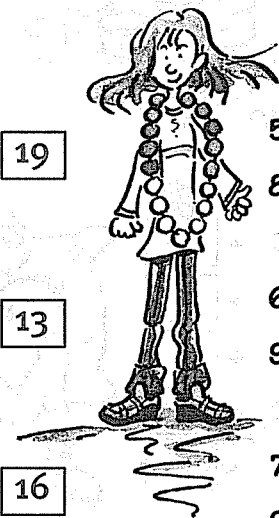
19

13

16

$$5 + 10 = 15$$

$$8 + 10 = 18$$

$$6 + 10 = 16$$

$$9 + 10 = 19$$

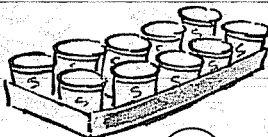
$$7 + 10 = 17$$

$$2 + 10 = 12$$

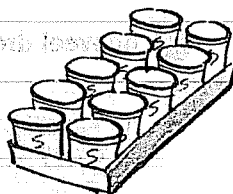
① hoeveel losse blikken koopt Tom?

12 →

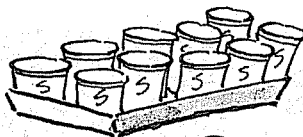
10 en 2

13 →

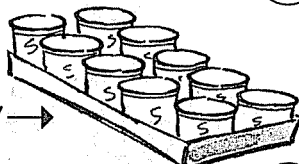
10 en 3

14 →

10 en 4

17 →

10 en 7

19 →

10 en 9

18 →

10 en 8

$$12 = 10 + 2$$

$$14 = 10 + 4$$

$$18 = 10 + 8$$

$$19 = 10 + 9$$

$$11 = 10 + 1$$

$$13 = 10 + 3$$

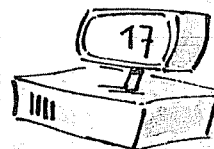
$$15 = 10 + 5$$

$$17 = 10 + 7$$

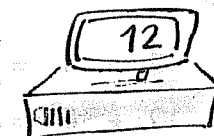
$$16 = 10 + 6$$

$$19 = 10 + 9$$

② hoeveel losse euro's erbij?

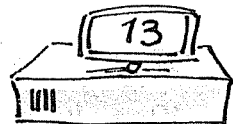
€10 en 7

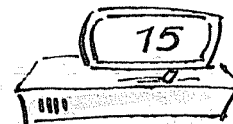
€10 en 2

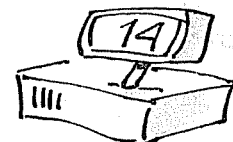
€10 en 8

€10 en 3

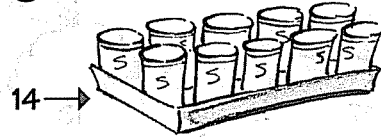

€10 en 5

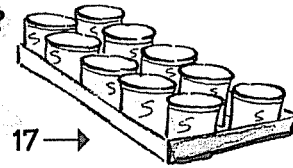
€10 en 4

3 hoeveel losse blikken koopt Kim?

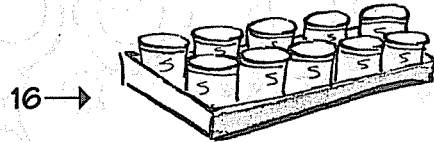
14 →

10 en 4

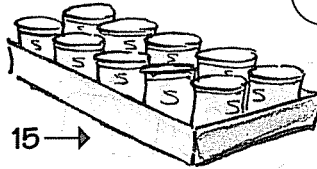
17 →

10 en 7

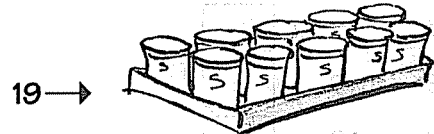
16 →

10 en 6

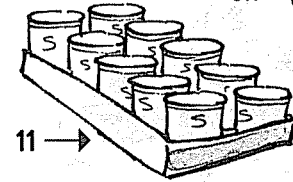
15 →

10 en 5

19 →

10 en 9

11 →

10 en 1

15 = 10 + 5

17 = 10 + 7

14 = 10 + 4

19 = 10 + 9

11 = 10 + 1

16 = 10 + 6

18 = 10 + 8

20 = 10 + 10

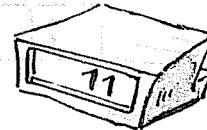
12 = 10 + 2

13 = 10 + 3

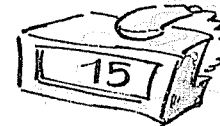
4 hoeveel losse euro's erbij?

€10 en 9

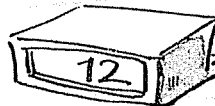
€10 en 1

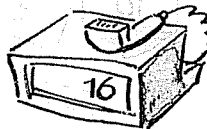
€10 en 5

€10 en 8

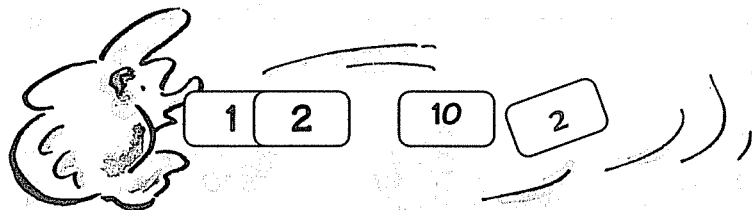
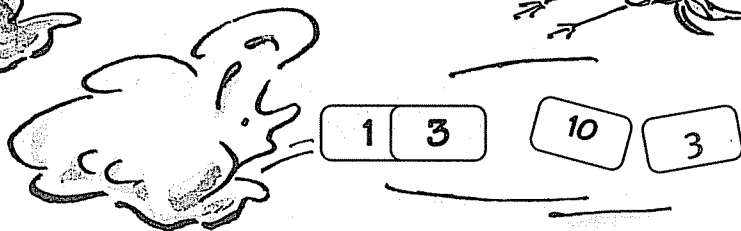
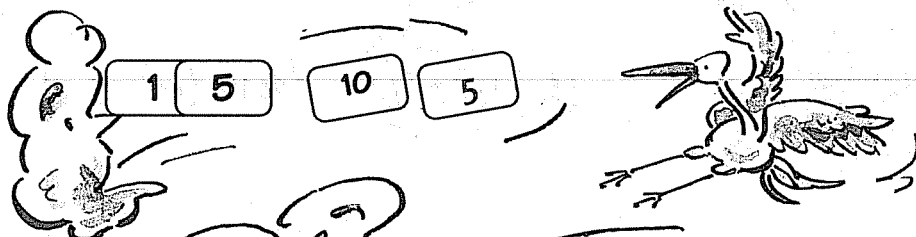
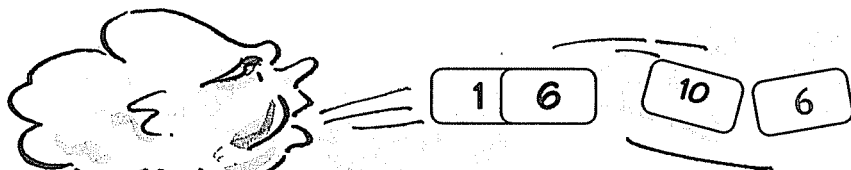
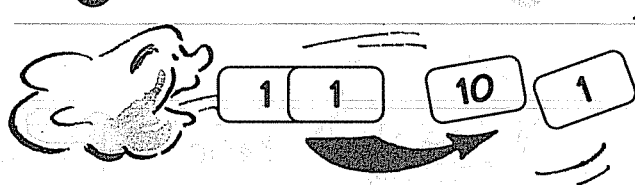

€10 en 2

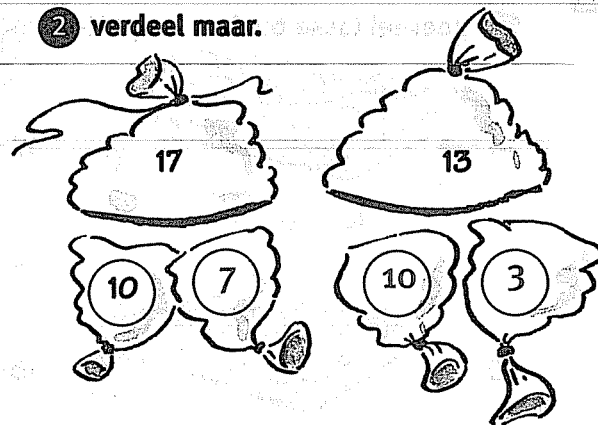

€10 en 6

1 de wind waait heel hard.

2 verdeel maar.

$$15 = 10 + \boxed{5}$$

$$18 = 10 + \boxed{8}$$

$$16 = 10 + \boxed{6}$$

$$19 = 10 + \boxed{9}$$

$$12 = 10 + \boxed{2}$$

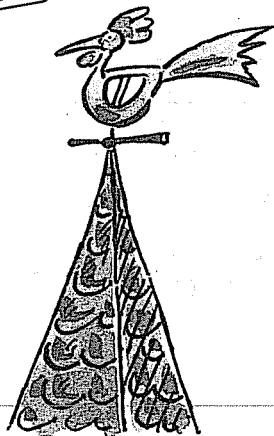
$$14 = 10 + \boxed{4}$$

$$17 = 10 + \boxed{7}$$

$$11 = 10 + \boxed{1}$$

$$13 = 10 + \boxed{3}$$

$$20 = 10 + \boxed{10}$$

3 het stormt.

$$1 \quad 1 \quad 10 \quad 1$$

$$1 \quad 3 \quad 10 \quad 3$$

$$1 \quad 5 \quad 10 \quad 5$$

$$1 \quad 7 \quad 10 \quad 7$$

$$1 \quad 2 \quad 10 \quad 2$$

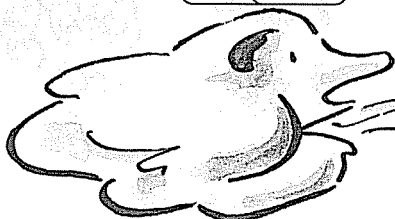

$$1 \quad 4 \quad 10 \quad 4$$

$$1 \quad 6 \quad 10 \quad 6$$

$$1 \quad 8 \quad 10 \quad 8$$

$$1 \quad 9 \quad 10 \quad 9$$

4 verdelen maar.

$$14 = 4 + 10$$

$$15 = 5 + 10$$

$$10 = 0 + 10$$

$$12 = 2 + 10$$

$$15 = 10 + 5$$

$$18 = 10 + 8$$

$$16 = 10 + 6$$

$$19 = 10 + 9$$

$$16 = 10 + 6$$

$$17 = 10 + 7$$

$$11 = 10 + 1$$

$$12 = 10 + 2$$

$$16 = 6 + 10$$

$$17 = 7 + 10$$

$$13 = 3 + 10$$

$$19 = 9 + 10$$

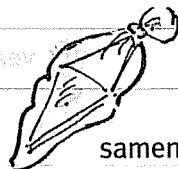

1 hoeveel kost het samen?

2 euro

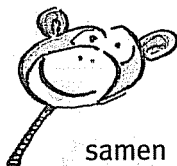
5 euro

samen

7

6 euro

3 euro

samen

9

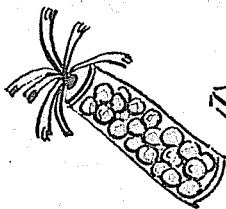
4 euro

3 euro

samen

7

1 euro

3 euro

samen

4

4 euro

samen

8

4 euro

2 euro

samen

6

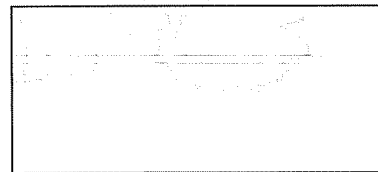
2 euro

samen

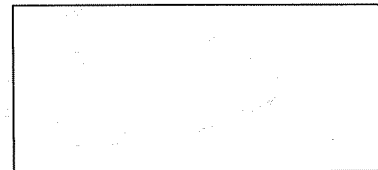
4

2 teken wat je koopt.

je hebt 5 euro.

je hebt 7 euro.

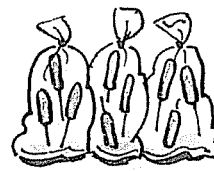
3 hoeveel heb je?

3

6

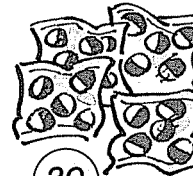
9

5

10

20

4 hoeveel kost het samen?

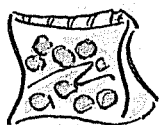
1 euro

2 euro

samen

3

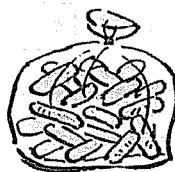
4 euro

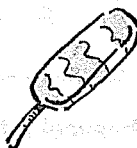
3 euro

samen

7

7 euro

2 euro

samen

9

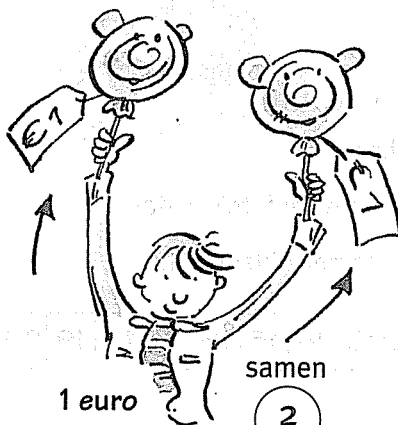
4 euro

3 euro

samen

7

1 euro

samen

2

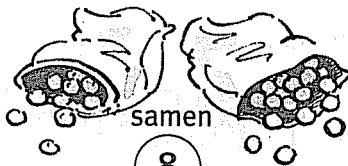
samen

6

elk 3 euro

elk 4 euro

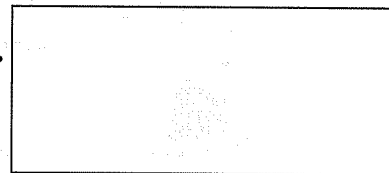

samen

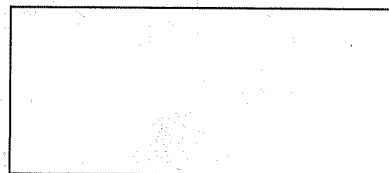
8

5 teken wat je koopt.

je hebt 6 euro.

je hebt 1 euro.

6 hoeveel toffees?

4

8

12

2

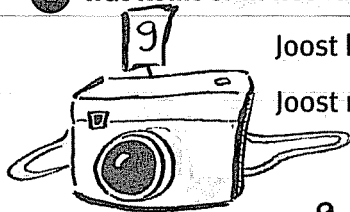

4

6

1 wat komt er in het vakje te staan?

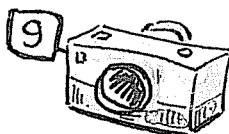
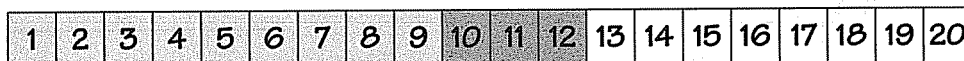
Joost heeft 9 foto's gemaakt.

Joost mag nog 3 foto's maken.

$$9 + 3 = 12$$

hoeveel foto's is dat

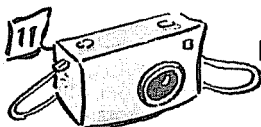
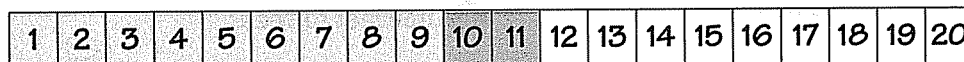
samen? kleur dat.

Franka mag 2 foto's maken.

$$9 + 2 = 11$$

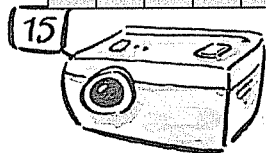
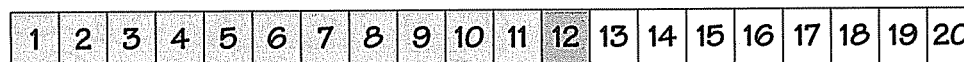
kleur dat.

Hanna mag 1 foto maken.

$$11 + 1 = 12$$

kleur dat.

Hiekje mag 2 foto's maken.

$$15 + 2 = 17$$

kleur dat.

2 snel werk.

$$7 + 1 = 8$$

$$9 + 1 = 10$$

$$7 + 2 = 9$$

$$9 + 2 = 11$$

$$7 + 3 = 10$$

$$9 + 3 = 12$$

$$7 + 4 = 11$$

$$9 + 4 = 13$$

3 hoeveel foto's samen?

$$7 + 4 = 11$$

$$8 + 2 = 10$$

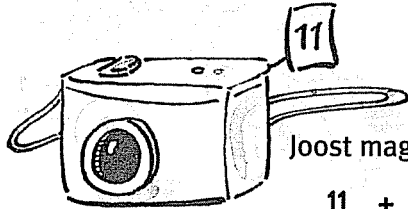
$$8 + 3 = 11$$

$$9 + 1 = 10$$

$$9 + 3 = 12$$

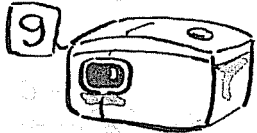
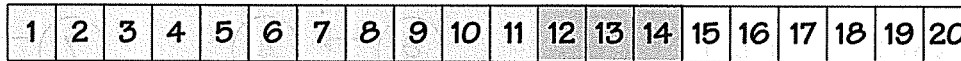
$$9 + 2 = 11$$

4 wat komt er nu in de vakjes?

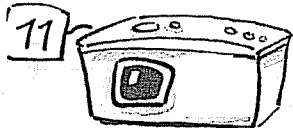
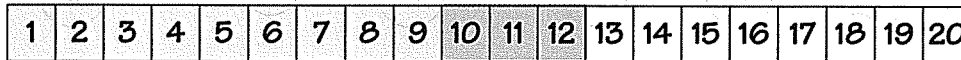
Joost mag nog 3 foto's maken.

$$11 + 3 = 14 \text{ kleur die.}$$

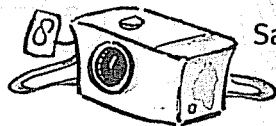
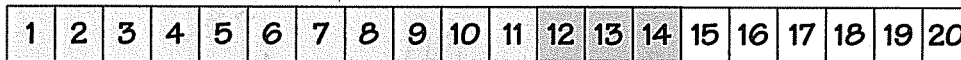
Narda mag 3 foto's maken.

$$9 + 3 = 12$$

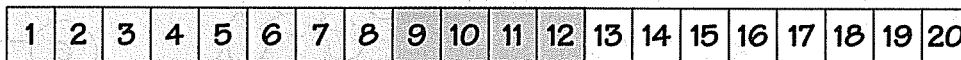
Lisa mag 1 foto maken.

$$11 + 3 = 14$$

Sara mag 4 foto's maken.

$$8 + 4 = 12$$

5 snel werk.

$$8 + 1 = 9$$

$$11 + 1 = 12$$

$$8 + 2 = 10$$

$$11 + 2 = 13$$

$$8 + 3 = 11$$

$$11 + 3 = 14$$

$$8 + 4 = 12$$

$$11 + 4 = 15$$

6 hoeveel foto's samen?

$$8 \text{ Ravi maakt er } 4 = 12$$

$$9 \text{ Ron maakt er } 2 = 11$$

$$8 \text{ Hawa maakt er } 3 = 11$$

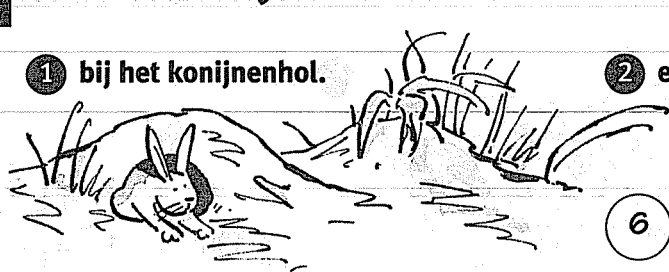
$$11 \text{ Ute maakt er } 1 = 12$$

$$7 \text{ Leah maakt er } 3 = 10$$

$$10 \text{ Merel maakt er } 2 = 12$$

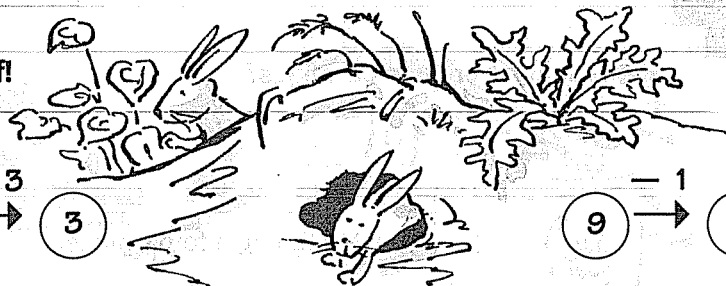

1 bij het konijnenhol.

2 er af!

$$\begin{array}{c} -3 \\ 6 \rightarrow 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -1 \\ 9 \rightarrow 8 \end{array}$$

in het hol waren 8 konijnen.

3 renden eruit.

in het hol zijn er nog 5

$$\begin{array}{c} -2 \\ 8 \rightarrow 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 8 \rightarrow 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 7 \rightarrow 3 \end{array}$$

in het hol waren 9 konijnen.

2 renden eruit.

in het hol zijn er nog 7

$$\begin{array}{c} -1 \\ 5 \rightarrow 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 5 \rightarrow 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -0 \\ 6 \rightarrow 6 \end{array}$$

in het hol waren 6 konijnen.

5 renden eruit.

in het hol is er nog 1

$$\begin{array}{c} -3 \\ 10 \rightarrow 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -2 \\ 2 \rightarrow 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -7 \\ 8 \rightarrow 1 \end{array}$$

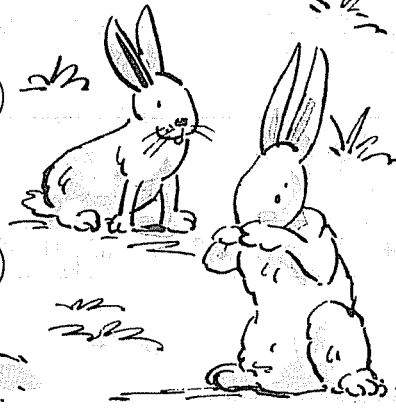
in het hol waren 3 konijnen.

1 rende eruit.

in het hol zijn er nog 2

$$\begin{array}{c} -3 \\ 4 \rightarrow 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -3 \\ 6 \rightarrow 3 \end{array}$$

3 bij het konijnenhol.

in het hol waren 6 konijnen.

5 renden eruit.

in het hol nog **1**

in het hol waren 10 konijnen.

2 renden eruit.

in het hol nog **8**

in het hol waren 3 konijnen.

2 renden eruit.

in het hol nog **1**

in het hol waren 4 konijnen.

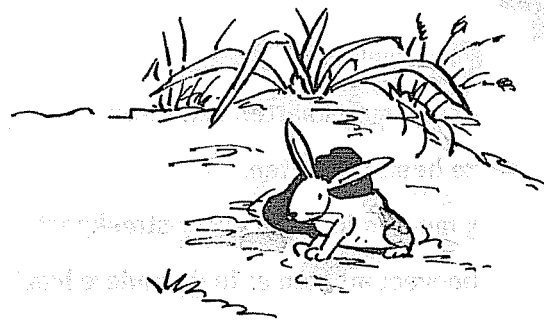
4 rende eruit.

in het hol nog **0**

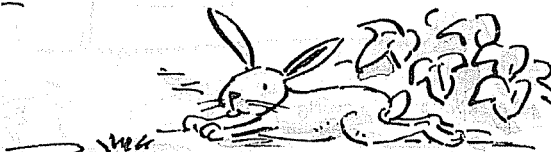
4 eraf.

$$\begin{array}{c} -2 \\ 7 \rightarrow 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -1 \\ 5 \rightarrow 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 10 \rightarrow 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -3 \\ 9 \rightarrow 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 7 \rightarrow 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -2 \\ 5 \rightarrow 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -3 \\ 5 \rightarrow 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -4 \\ 9 \rightarrow 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} -1 \\ 7 \rightarrow 6 \end{array}$$

① streekpost?

Renée mag kaarten versturen.

ze heeft 8 kaarten.

5 moeten in de bus voor streekpost.

hoeveel moeten er in de andere bus?

② hoeveel in elke gleuf?

3 in de bus.

streekpost		overig	
10			
3	7		
5	5		
7	3		
1	9		
4	6		
6	4		

streekpost		overig	
8			
2	6		
6	2		
4	4		
5	3		
1	7		
8	0		

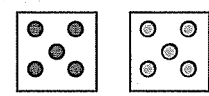
streekpost		overig	
7			
0	7		
6	1		
4	3		
1	6		
7	0		
3	4		

streekpost		overig	
6			
3	3		
2	4		
4	2		
6	0		

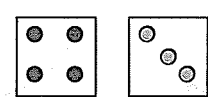

4 teken maar.

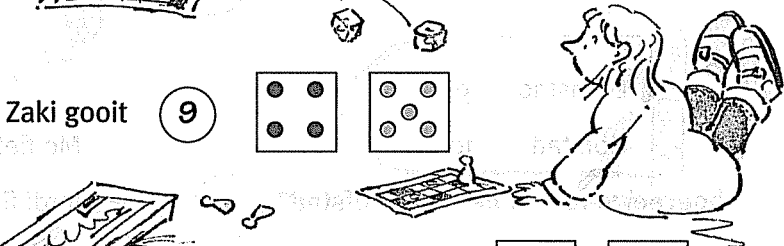
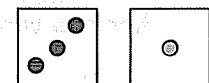
Nurah gooit 10

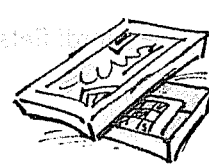
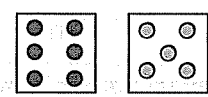
Jamil gooit 7

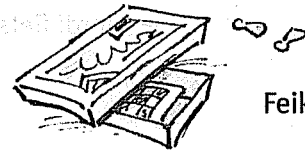
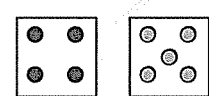
Nienke gooit 4

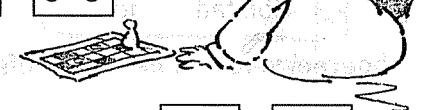
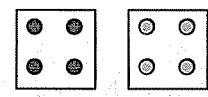
Rasin gooit 11

Zaki gooit 9

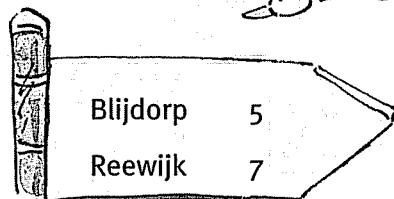
Feiko gooit 8

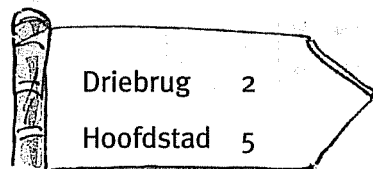
Stenvertbloks • Rekenmakers E3 • splitsen en optellen onder de 10

41

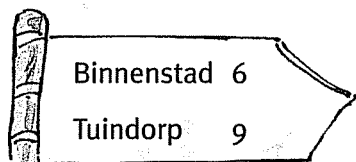
1 hoeveel is het verder?

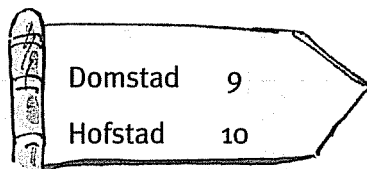
hoeveel verder is het naar Reewijk? 2

hoeveel verder is het naar Hoofdstad? 3

hoeveel verder is het naar Tuindorp? 3

hoeveel verder is het naar Hofstad? 1

2 op weg.

dit is 1 kwartier

Joost

Franka

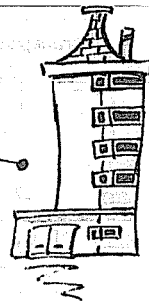
Kim

Jordi

Mo

Joost fietst 6 kwartier.

Franka fietst 5 kwartier.

Kim fietst 4 kwartier.

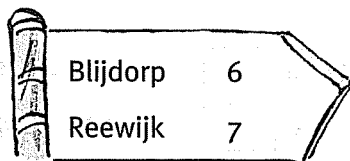
Mo fietst 3 kwartier.

Jordi fietst 9 kwartier.

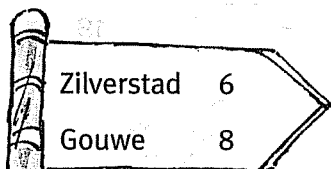
Jordi fietst 5 kwartier langer dan Kim.

Jordi fietst 6 kwartier langer dan Mo.

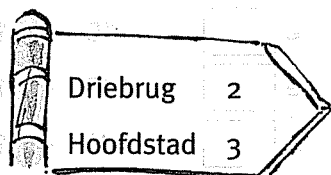
3 hoeveel is het verder?

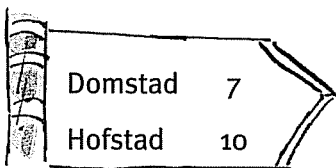
hoeveel verder is het naar Reewijk? 1

hoeveel verder is het naar Gouwe? 2

hoeveel verder is het naar Hoofdstad? 1

hoeveel verder is het naar Hofstad? 3

4 hoeveel rijden ze?

Joost

Lyn

Franka

Mo

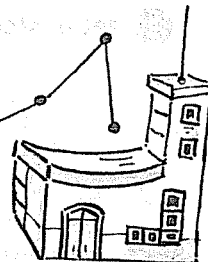

Kim

Jordi

dit is 1 kwartier

Joost fietst 5 kwartier.

Lyn fietst 4 kwartier.

Franka fietst 6 kwartier.

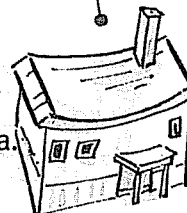
Mo fietst 6 kwartier.

Joost fietst 1 kwartier langer dan Lyn.

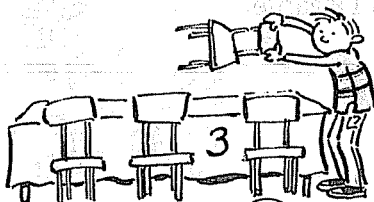
Lyn fietst 2 kwartier korter dan Franka.

Jordi fietst 1 kwartier korter dan Kim.

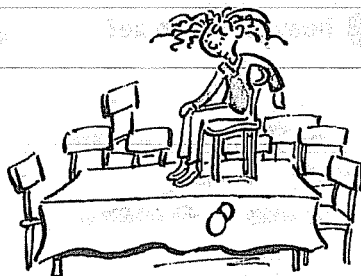
Mo fietst 3 kwartier langer dan Jordi.

1 zet er steeds 1 stoel bij.

$$3 + 1 = 4$$

$$8 + 1 = 9$$

$$8 + 1 = 9$$

$$9 + 1 = 10$$

$$11 + 1 = 12$$

$$10 + 1 = 11$$

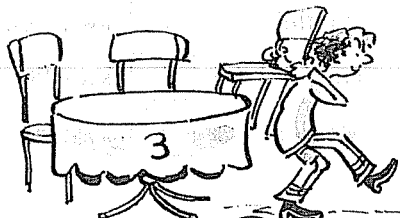
$$7 + 1 = 8$$

$$16 + 1 = 17$$

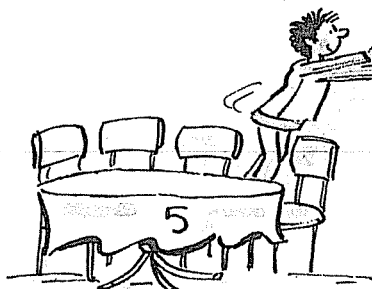
$$9 + 1 = 10$$

$$19 + 1 = 20$$

2 haal steeds 1 stoel weg.

$$3 - 1 = 2$$

$$5 - 1 = 4$$

$$13 - 1 = 12$$

$$15 - 1 = 14$$

$$2 - 1 = 1$$

$$12 - 1 = 11$$

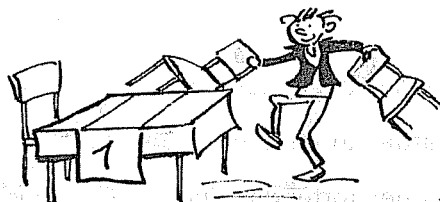
$$8 - 1 = 7$$

$$5 - 1 = 4$$

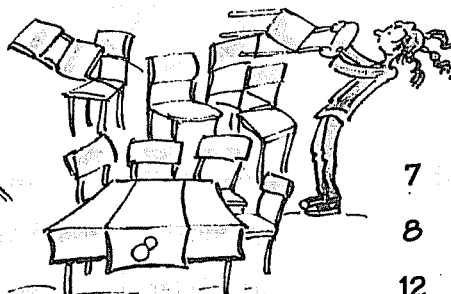
$$1 - 1 = 0$$

$$11 - 1 = 10$$

3 zet er 2 stoelen bij.

$$1 + 2 = 3$$

$$8 + 2 = 10$$

$$7 + 2 = 9$$

$$5 + 2 = 7$$

$$8 + 2 = 10$$

$$9 + 2 = 11$$

$$12 + 2 = 14$$

$$17 + 2 = 19$$

$$6 + 2 = 8$$

$$4 + 2 = 6$$

4 er moet 1 stoeltje bij.

$$15 + 1 = 16$$

$$17 + 1 = 17$$

$$14 + 1 = 15$$

$$11 + 1 = 12$$

$$14 + 1 = 15$$

$$16 + 1 = 17$$

$$19 + 1 = 20$$

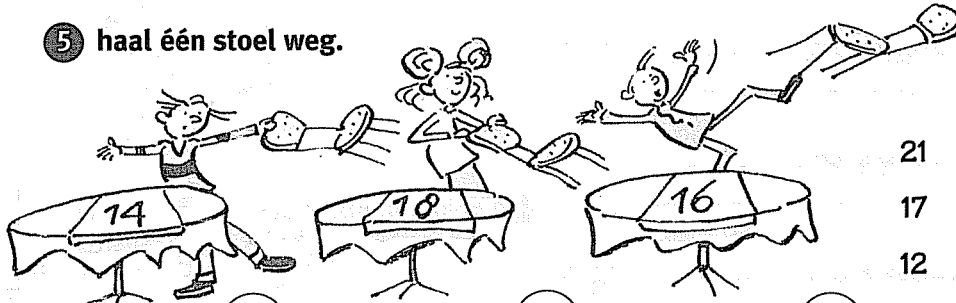
$$13 + 1 = 14$$

$$17 + 1 = 18$$

$$18 + 1 = 19$$

$$10 + 1 = 11$$

5 haal één stoel weg.

$$14 - 1 = 13$$

$$18 - 1 = 17$$

$$16 - 1 = 15$$

$$21 - 1 = 20$$

$$17 - 1 = 16$$

$$12 - 1 = 11$$

$$11 - 1 = 10$$

$$13 - 1 = 12$$

$$15 - 1 = 14$$

$$16 - 1 = 15$$

$$18 - 1 = 17$$

6 zet er 2 stoelen bij.

$$20 + 2 = 22$$

$$14 + 2 = 16$$

$$17 + 2 = 19$$

$$15 + 2 = 17$$

$$19 + 2 = 21$$

$$13 + 2 = 15$$

$$11 + 2 = 13$$

$$16 + 2 = 18$$

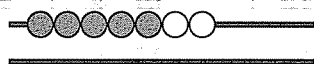
$$18 + 2 = 20$$

$$17 + 2 = 19$$

$$20 + 2 = 22$$

1 hoeveel staat er op het rek?

7

9

1

4

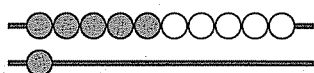
10

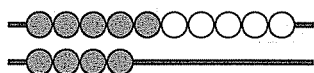
17

19

11

14

20

2

6

5

3

13

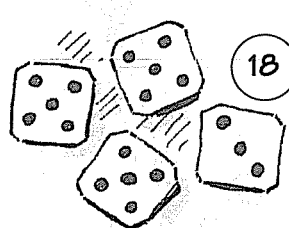

12

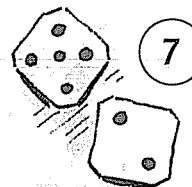

16

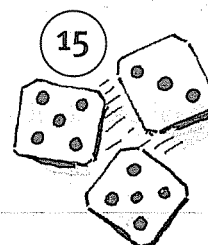
2 hoeveel is er gegooid?

18

7

15

3 rekenen maar.

$$\begin{array}{r} 5 \\ 24+ \\ \hline \end{array}$$

$$5 + 3 = 8$$

$$5 + 4 = 9$$

$$5 + 2 = 7$$

$$5 + 5 + 3 = 13$$

$$5 + 5 + 4 = 14$$

$$5 + 5 + 2 = 12$$

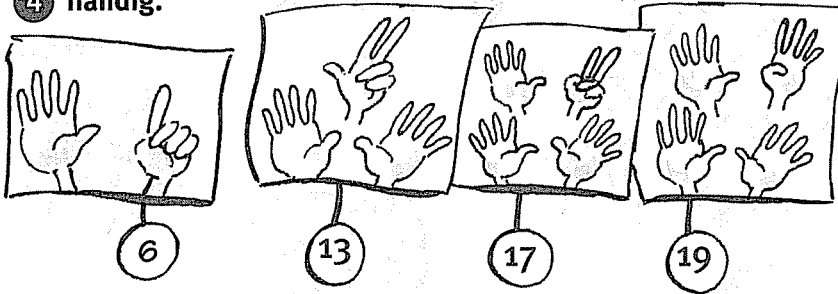
$$\begin{array}{r} 553+ \\ \hline \end{array}$$

$$5 + 5 + 5 + 3 = 18$$

$$5 + 5 + 5 + 4 = 19$$

$$5 + 5 + 5 + 2 = 17$$

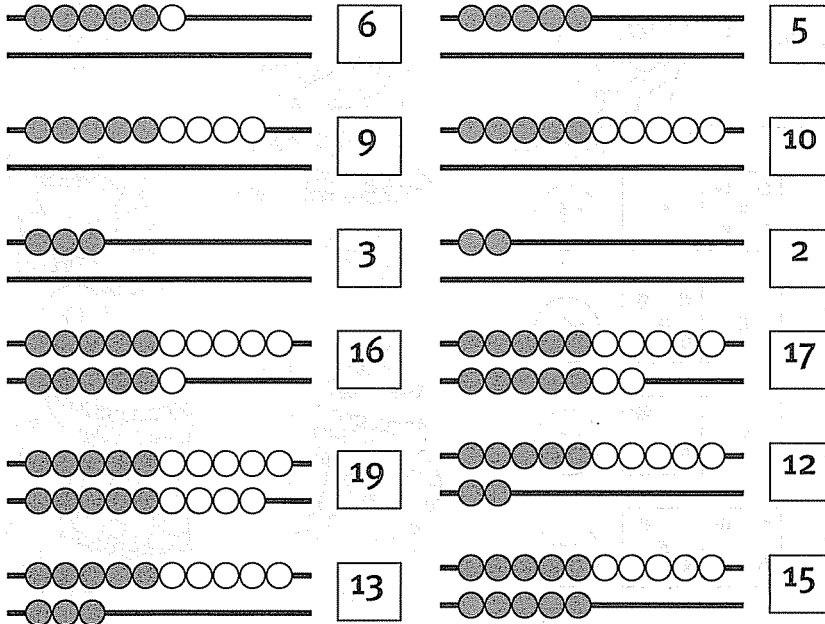
4 handig.

6 wat komt eruit?

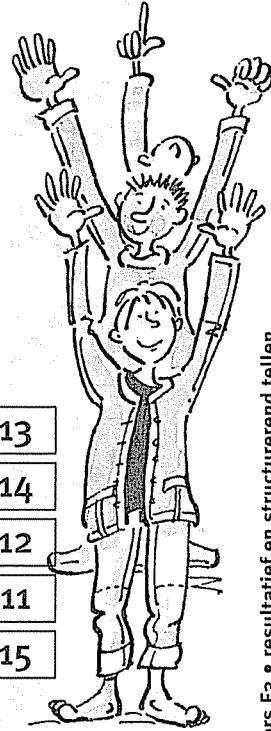
$$\begin{array}{rcl} 3 + 5 & = & 8 \\ 4 + 5 & = & 9 \\ 2 + 5 & = & 7 \\ 1 + 5 & = & 6 \\ 5 + 5 & = & 10 \end{array}$$

5 op het rekenrek.

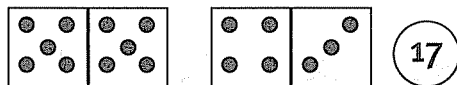
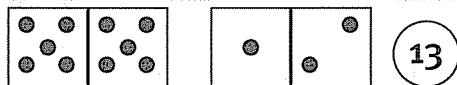
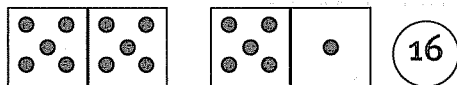
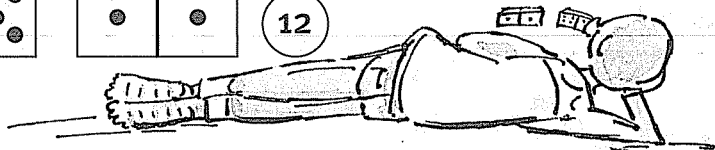
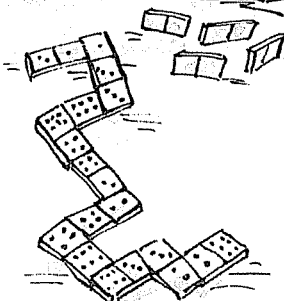
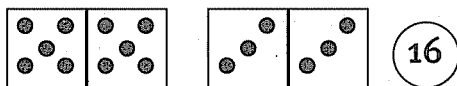
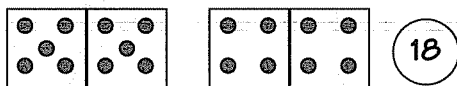

$$\begin{array}{rcl} 3 + 5 + 5 & = & 13 \\ 4 + 5 + 5 & = & 14 \\ 2 + 5 + 5 & = & 12 \\ 1 + 5 + 5 & = & 11 \\ 5 + 5 + 5 & = & 15 \end{array}$$

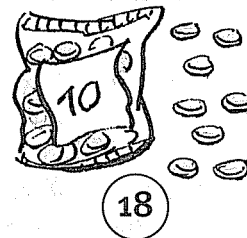
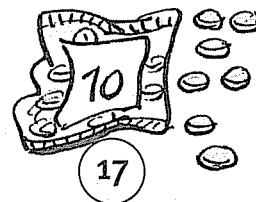
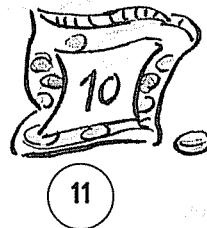
$$\begin{array}{rcl} 3 + 5 + 5 + 5 & = & 18 \\ 4 + 5 + 5 + 5 & = & 19 \\ 2 + 5 + 5 + 5 & = & 17 \\ 1 + 5 + 5 + 5 & = & 16 \\ 5 + 5 + 5 + 5 & = & 20 \end{array}$$

1 domino. hoeveel is het samen?

2 hoeveel is het?

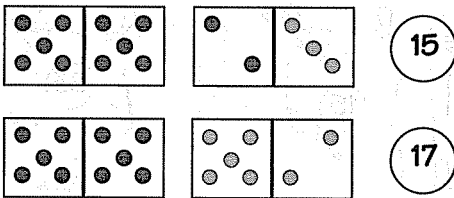

3 hoeveel is het samen?

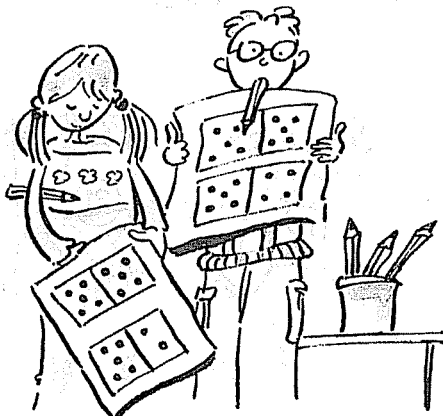
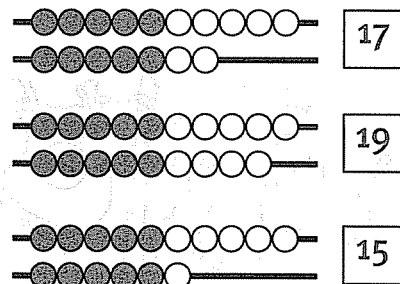
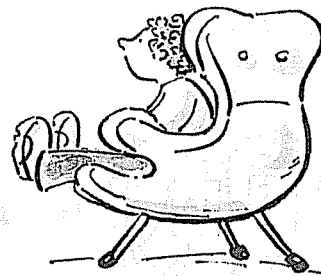
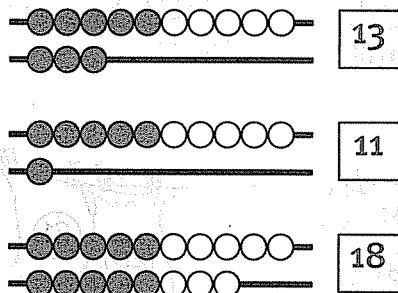
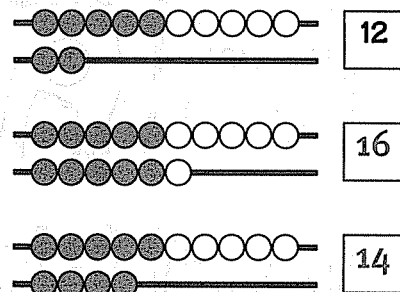
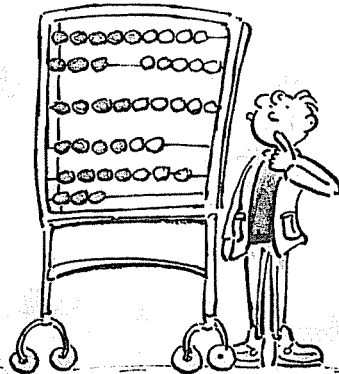
$10 + 1 =$ 12	$2 + 10 =$ 12
$10 + 4 =$ 15	$5 + 10 =$ 15
$10 + 7 =$ 17	$7 + 10 =$ 17
$10 + 4 =$ 14	$4 + 10 =$ 14
$10 + 8 =$ 18	$8 + 10 =$ 18

$10 + 1 =$ 11	$1 + 10 =$ 11
$10 + 9 =$ 19	$9 + 10 =$ 19
$10 + 3 =$ 13	$3 + 10 =$ 13
$10 + 6 =$ 16	$6 + 10 =$ 16
$10 + 10 =$ 20	$10 + 10 =$ 20

4 teken zelf de stippen.

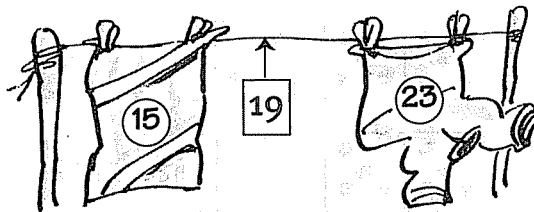
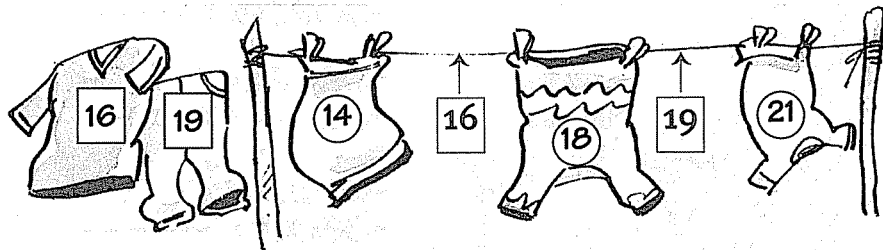
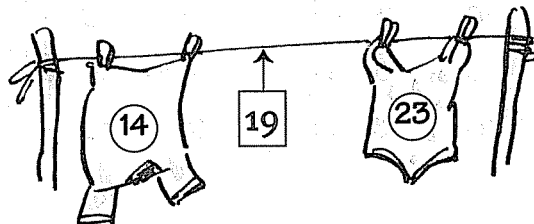
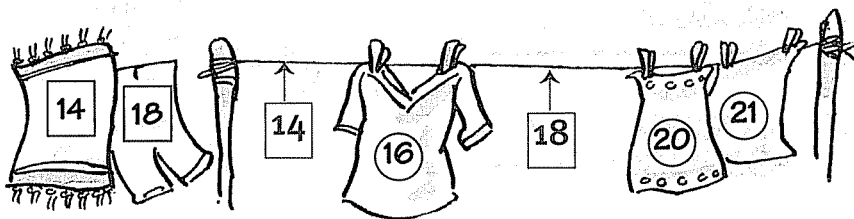
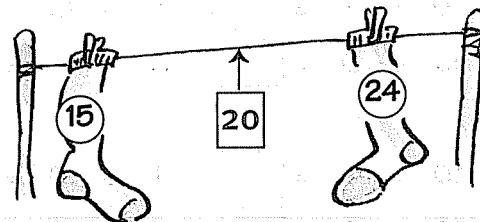
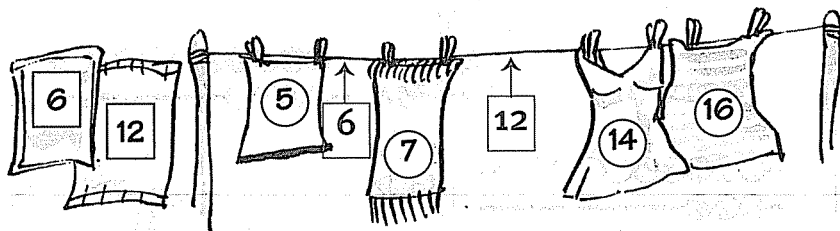
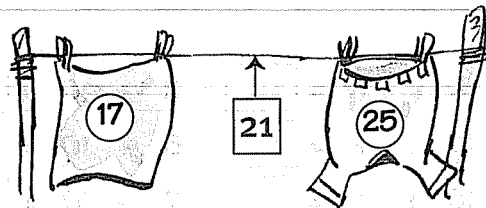
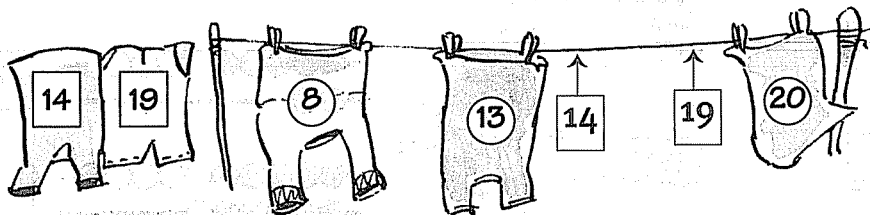

5 op het rekenrek.

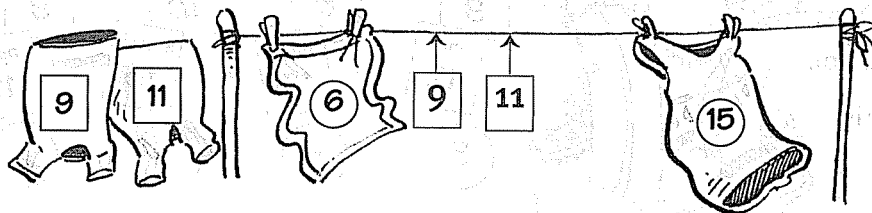
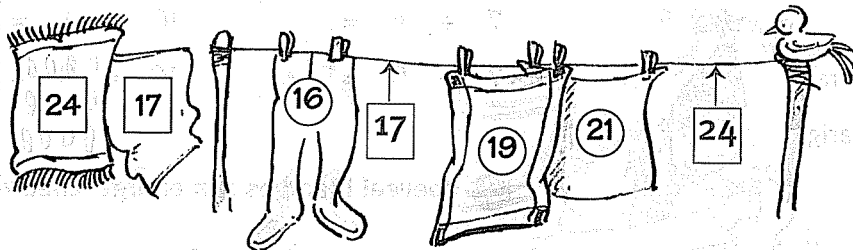
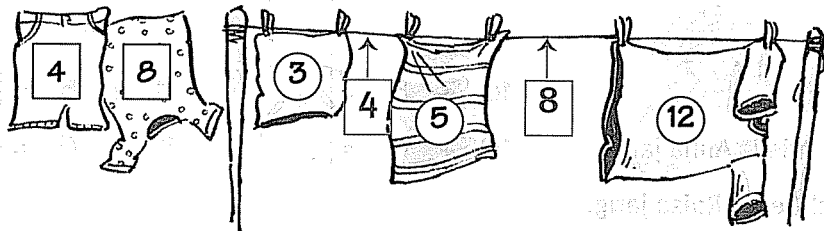
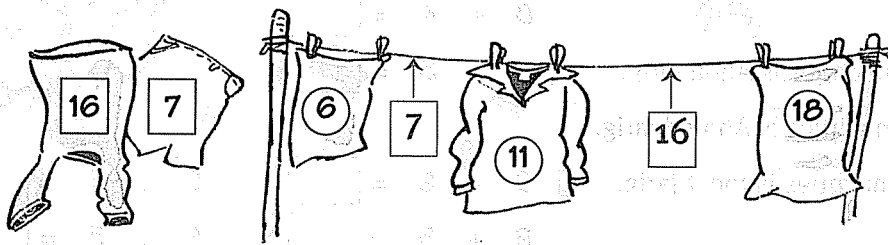

1 waar moet het hangen? teken pijlen. schrijf het getal op.

2 wat hoort hier, denk je?

3 waar moet het hangen? teken een pijl. schrijf het getal op.

4 ja of nee?

16 ligt tussen 14 en 20

ja nee

15 is groter dan 17

ja nee

12 ligt tussen 14 en 17

ja nee

13 ligt tussen 10 en 14

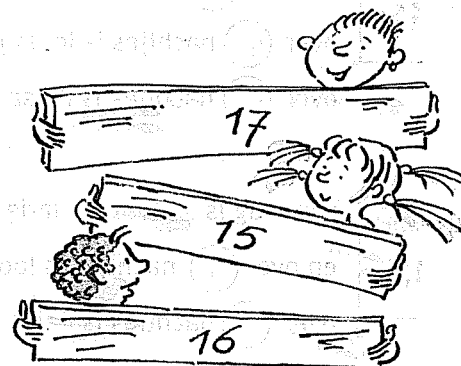
ja nee

11 ligt tussen 9 en 15

ja nee

18 is groter dan 16

ja nee

1 hoeveel nachtjes nog?

maart	
1	17
2	18
3	19
4	20
5	21
6	22
7	23
8	24
9	25
10	26
11	27
12	28
13	29
14	30
15	31
16	Joost

maart

8

over 3 nachtjes is Anna jarig.

over 5 nachtjes is Ahmed jarig.

over 8 nachtjes is Joost jarig.

maart

10

over 1 nachtje is Anna jarig.

over 10 nachtjes is Raisa jarig.

vandaag is Anna jarig! hoera.

maart

11

en over 2 nachtjes is Ahmed jarig.

over 5 nachtjes is Joost jarig.

over 9 nachtjes is Raisa jarig.

maart

13

vandaag is Ahmed jarig. Hiep hoi.

en over 3 nachtjes is Joost jarig.

over 7 nachtjes is Raisa jarig.

2 snel werk.

$$8 + 4 = 12$$

$$8 + 3 = 11$$

$$9 + 2 = 11$$

$$9 + 3 = 12$$

$$10 + 3 = 13$$

$$10 + 4 = 14$$

$$7 + 4 = 11$$

$$7 + 5 = 12$$

$$9 + 4 = 13$$

$$9 + 5 = 14$$

$$11 + 5 = 16$$

$$11 + 6 = 17$$

$$10 + 1 = 11$$

$$10 + 2 = 12$$

3 hoeveel blaadjes zijn er afgescheurd?

mel
9mel
12

3

juni
8juni
13

5

maart
10maart
15

5

april
9april
11

2

4 hoeveel nachtjes nog?

juli
8

over 2 nachtjes is Ankie jarig.

over 4 nachtjes is Ron jarig.

over 7 nachtjes is Franka jarig.

juli
9

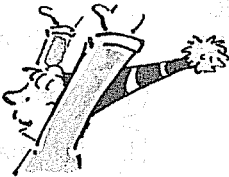
over 1 nachtje is Ankie jarig.

over 3 nachtjes is Ron jarig.

over 6 nachtjes is Franka jarig.

over 7 nachtjes is Ivo jarig.

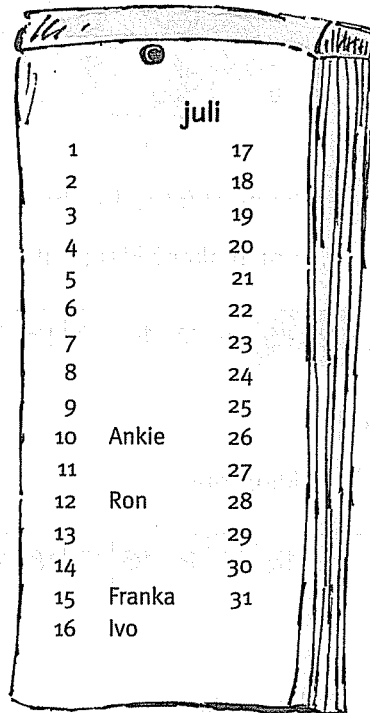
juli
12

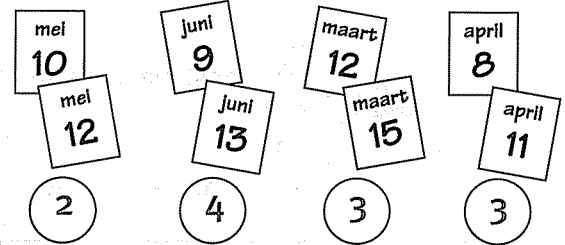
vandaag is Ron jarig. hoera.

en over 3 nachtjes is Franka jarig.

over 4 nachtjes is Ivo jarig.

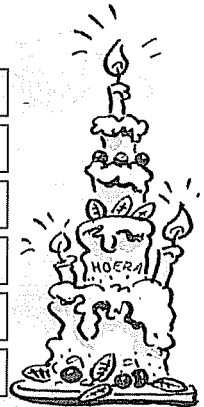
5 hoeveel blaadjes zijn er afgescheurd?

6 wat wordt het?

- 12 4 dagen later
- 2 2 dagen later
- 3 3 dagen later
- 1 1 dag later
- 3 3 dagen later
- 10 2 dagen later

16
11
13
12
13
12

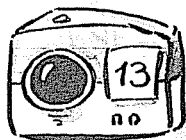

7 wat komt er uit?

$9 + 3 = 13$	$10 + 3 = 13$
$11 + 4 = 15$	$9 + 4 = 12$
$10 + 4 = 12$	$8 + 4 = 11$

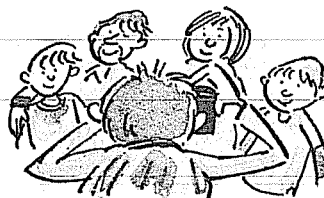

1 wat komt er in het vakje te staan?

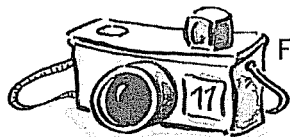
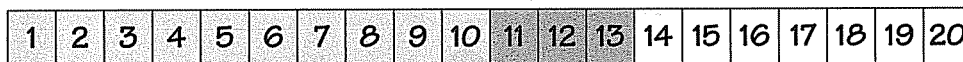

Joost maakte 3 foto's.

$$13 - 3 = 10$$

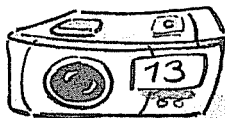
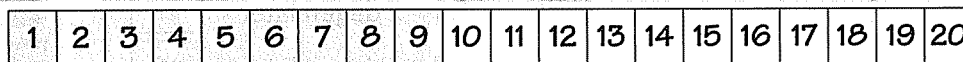
hoeveel foto's kan hij
nog maken? kleur dat.

Franka maakte 2 foto's.

$$11 - 2 = 9$$

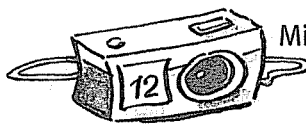
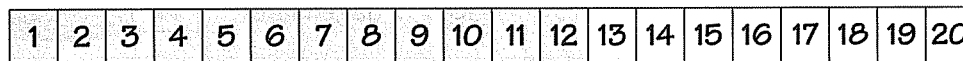
kleur die.

Iris maakte 1 foto.

$$13 - 1 = 12$$

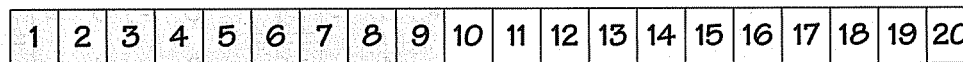
kleur die.

Michiel maakte 3 foto's.

$$12 - 3 = 9$$

kleur die.

2 snel werk.

$$10 - 1 = 9$$

$$11 - 1 = 10$$

$$11 - 2 = 9$$

$$12 - 2 = 10$$

$$12 - 3 = 9$$

$$9 - 3 = 6$$

$$11 - 4 = 7$$

$$13 - 4 = 9$$

3 hoeveel foto's nog?

11 Linda maakt er 4

7

11 Ravi maakt er 2

9

12 Eric maakt er 3

9

10 Wim maakt er 1

9

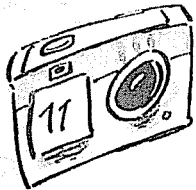
12 Timo maakt er 3

9

11 Kim maakt er 2

9

4 wat komt er in het vakje?

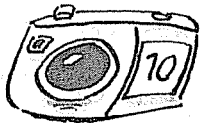
Joost mag 1 foto maken.

$$11 - 1 = 10$$

hoeveel foto's nog?

kleur die.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

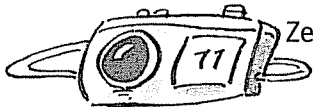

Jaap mag 2 foto's maken.

$$10 - 2 = 8$$

kleur die.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

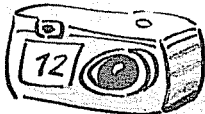

Zela mag 3 foto's maken.

$$11 - 3 = 8$$

kleur die.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

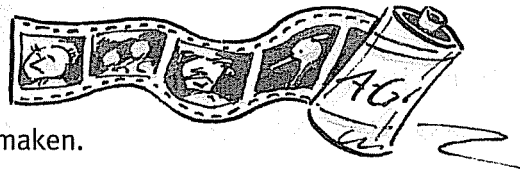

Ron mag 4 foto's maken.

$$12 - 4 = 8$$

kleur die.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

5 snel werk.

$$10 - 1 = 9$$

$$11 - 1 = 10$$

$$8 - 2 = 6$$

$$11 - 2 = 9$$

$$12 - 3 = 9$$

$$11 - 3 = 8$$

$$12 - 4 = 8$$

$$11 - 4 = 7$$

6 hoeveel foto's nog?

12 Linda maakt er 4 8

9 Anna maakt er 2 7

11 Rob maakt er 3 8

11 Lisa maakt er 1 10

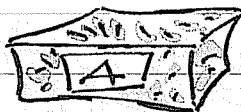
10 Loek maakt er 3 7

10 Hays maakt er 2 6

1 morgen is het ...

maart		
1	17	
2	18	Peter
3	19	
4	20	Nurdin
5	21	
6	22	
7	23	
8	24	
9	25	
10	26	Ayse
11	27	
12	28	
13	29	
14	30	
15	31	
16		Ron

Ayse is jarig.

vandaag is het 10 maart
en morgen is het 11 maart.

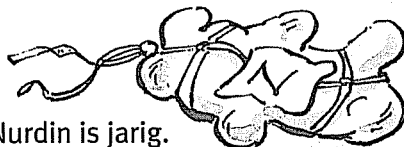
Ron is jarig.

vandaag is het 16 maart
en morgen is het 17 maart.

Peter is jarig.

vandaag is het 18 maart
en morgen is het 19 maart.

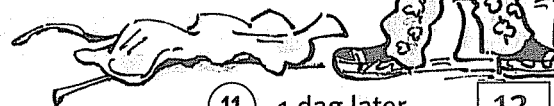

Nurdin is jarig.

vandaag is het 20 maart
en morgen is het 21 maart.

2 wanneer is het?

- 13 4 dagen later 17
10 2 dagen later 12
12 3 dagen later 15

- 11 1 dag later 12
16 3 dagen later 19
15 2 dagen later 17

3 snel werk.

$$12 + 3 = 15$$

$$13 + 4 = 17$$

$$12 + 4 = 16$$

$$13 + 5 = 18$$

$$12 + 5 = 17$$

$$13 + 6 = 19$$

$$17 + 1 = 18$$

$$11 + 3 = 14$$

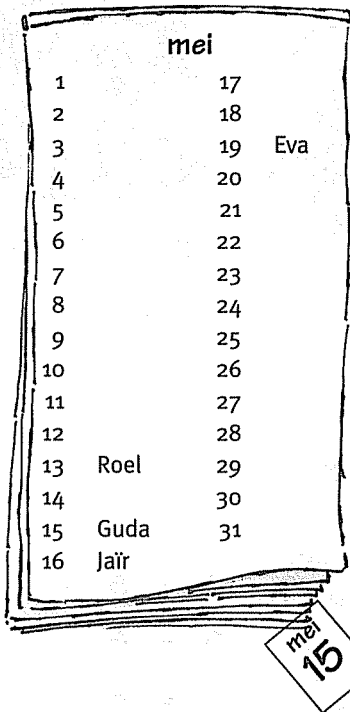
$$17 + 2 = 19$$

$$11 + 4 = 15$$

$$17 + 3 = 20$$

$$11 + 5 = 16$$

4 hoeveel nachtjes nog?

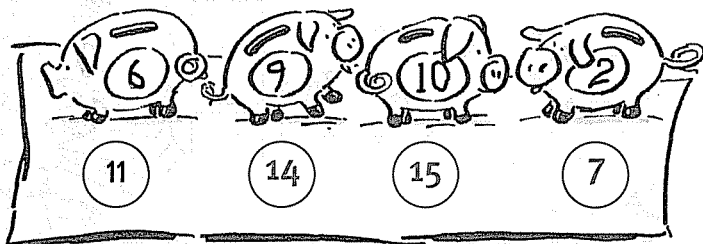

- over 9 nachtjes is Eva jarig.
over 3 nachtjes is Roel jarig.
over 5 nachtjes is Guda jarig.

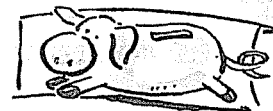
- over 8 nachtjes is Eva jarig.
over 2 nachtjes is Roel jarig.
over 4 nachtjes is Guda jarig.
over 5 nachtjes is Jaïr jarig.

vandaag is Guda jarig. hiep hoi.
en over 1 nachtje is Jaïr jarig.
over 4 nachtjes is Eva jarig.

5 je krijgt 5 euro voor je verjaardag. hoeveel is het samen?

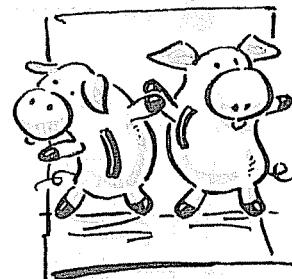
6 welke dag?

- 14 4 dagen later 18
9 2 dagen later 11
11 3 dagen later 14

- 11 1 dag later 12
10 3 dagen later 13
18 2 dagen later 20

7 hoeveel samen?

$$\begin{array}{l} 10 + 4 = 14 \\ 11 + 4 = 15 \\ 10 + 2 = 12 \\ 12 + 3 = 15 \\ 16 + 3 = 19 \end{array}$$

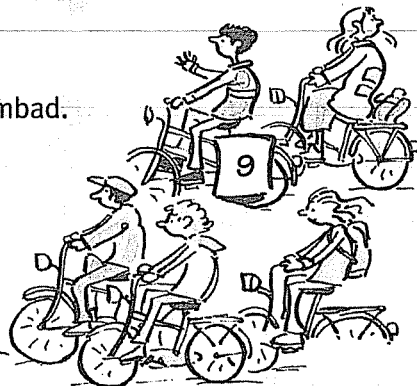
$$\begin{array}{l} 14 + 3 = 17 \\ 15 + 2 = 17 \\ 12 + 4 = 16 \\ 16 + 2 = 18 \\ 16 + 0 = 16 \end{array}$$

1 hoe gaan ze?

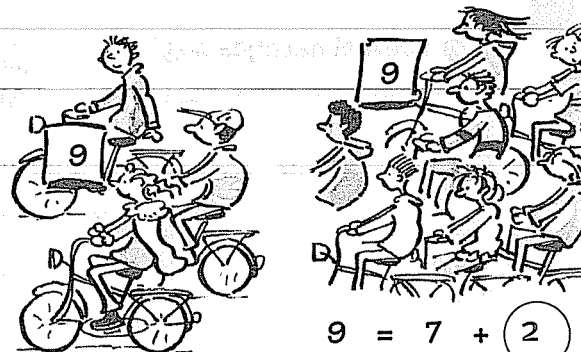
9 kinderen gaan naar het zwembad.

5 gaan er met de fiets.

hoeveel gaan er lopen?

$$9 = 5 + 4$$

$$9 = 3 + 6$$

$$9 = 7 + 2$$

2 naar het zwembad.

fiets	lopen	fiets	lopen	fiets	lopen
	6		10		8
3	3	2	8	8	0
5	1	6	4	6	2
1	5	4	6	4	4
4	2	5	5	1	7
6	0	1	9	7	1
		8	2	3	5

3 hoe zit dat?

$$8 = 8 + 0$$

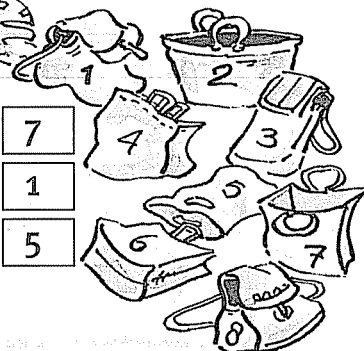
$$8 = 6 + 2$$

$$8 = 4 + 4$$

$$8 = 1 + 7$$

$$8 = 7 + 1$$

$$8 = 3 + 5$$

4 naar de bieb.

fiets	lopen
10	
3	7
5	5
7	3
1	9
4	6
6	4

fiets	lopen
8	
2	6
6	2
4	4
5	3
1	7
8	0

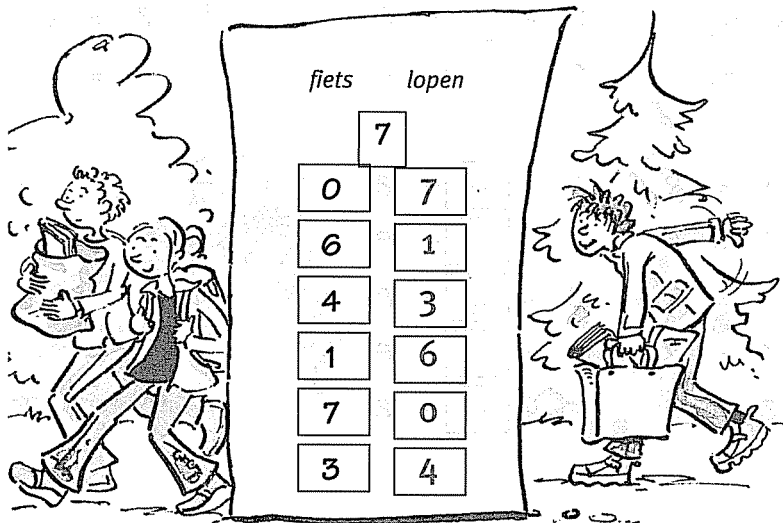
5 de zeerovers verdelen de buit.

0	11
5	6
7	4
3	8
2	9
8	3
10	1
9	2
1	10

0	10
1	9
2	8
3	7
4	6
5	5
6	4
7	3
8	2
9	1
10	0

7	2
5	4
8	1
4	5
0	9

fiets	lopen
7	
0	7
6	1
4	3
1	6
7	0
3	4

1 gaat dit snel?

$1 + 1 = \boxed{1}$

$1 + 2 = \boxed{2}$

$1 + 3 = \boxed{3}$

$1 + 4 = \boxed{4}$

$1 + 5 = \boxed{5}$

$4 + 1 = \boxed{5}$

$5 + 1 = \boxed{6}$

$4 + 2 = \boxed{6}$

$5 + 2 = \boxed{7}$

$4 + 3 = \boxed{7}$

$9 + 10 = \boxed{19}$

$8 + 10 = \boxed{18}$

$7 + 10 = \boxed{17}$

$9 + 9 = \boxed{18}$

$8 + 9 = \boxed{17}$

2 zet hem op!

$5 + \boxed{5} = 10$

$4 + \boxed{6} = 10$

$3 + \boxed{7} = 10$

$2 + \boxed{8} = 10$

$1 + \boxed{9} = 10$

$\boxed{4} + 1 = 5$

$\boxed{3} + 1 = 4$

$\boxed{2} + 1 = 3$

$\boxed{1} + 1 = 2$

$\boxed{0} + 1 = 1$

$1 + 8 = \boxed{9}$

$1 + 9 = \boxed{10}$

$2 + 1 = \boxed{3}$

$2 + 2 = \boxed{4}$

$2 + 3 = \boxed{5}$

$7 + 2 = \boxed{9}$

$7 + 3 = \boxed{10}$

$8 + 1 = \boxed{9}$

$8 + 2 = \boxed{10}$

$9 + 1 = \boxed{10}$

$5 + \boxed{4} = 9$

$4 + \boxed{5} = 9$

$3 + \boxed{6} = 9$

$3 + \boxed{5} = 8$

$2 + \boxed{6} = 8$

$\boxed{4} + 2 = 6$

$\boxed{2} + 2 = 4$

$\boxed{6} + 3 = 9$

$\boxed{3} + 3 = 6$

$\boxed{2} + 5 = 7$

$3 + 1 = \boxed{4}$

$3 + 2 = \boxed{5}$

$3 + 3 = \boxed{6}$

$3 + 4 = \boxed{7}$

$3 + 5 = \boxed{8}$

$4 + 4 = \boxed{8}$

$5 + 4 = \boxed{9}$

$4 + 5 = \boxed{9}$

$5 + 5 = \boxed{10}$

$6 + 3 = \boxed{9}$

$\boxed{8} + 1 = 9$

$\boxed{7} + 1 = 8$

$\boxed{6} + 1 = 7$

$\boxed{3} + 4 = 7$

$\boxed{2} + 3 = 5$

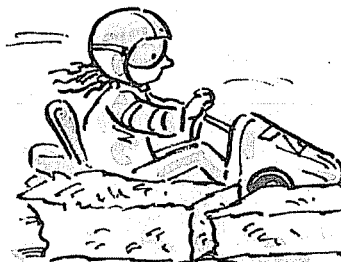
$8 + \boxed{0} = 8$

$7 + \boxed{1} = 8$

$6 + \boxed{2} = 8$

$5 + \boxed{3} = 8$

$4 + \boxed{4} = 8$

3 lukt dit?

$10 - 1 = \boxed{9}$

$9 - 1 = \boxed{8}$

$8 - 1 = \boxed{7}$

$7 - 1 = \boxed{6}$

$6 - 1 = \boxed{5}$

$3 - 1 = \boxed{2}$

$3 - 2 = \boxed{1}$

$3 - 3 = \boxed{0}$

$2 - 1 = \boxed{1}$

$2 - 2 = \boxed{0}$

$8 - 6 = \boxed{2}$

$8 - 7 = \boxed{1}$

$8 - 8 = \boxed{0}$

$7 - 6 = \boxed{1}$

$7 - 7 = \boxed{0}$

4 doe je best.

$9 - \boxed{5} = 4$

$9 - \boxed{6} = 3$

$9 - \boxed{7} = 2$

$9 - \boxed{8} = 1$

$9 - \boxed{9} = 0$

$\boxed{10} - 6 = 4$

$\boxed{9} - 6 = 3$

$\boxed{10} - 7 = 3$

$\boxed{9} - 7 = 2$

$\boxed{8} - 7 = 1$

$5 - 1 = \boxed{4}$

$5 - 2 = \boxed{3}$

$5 - 3 = \boxed{2}$

$5 - 4 = \boxed{1}$

$5 - 5 = \boxed{0}$

$9 - \boxed{0} = 9$

$9 - \boxed{1} = 8$

$9 - \boxed{2} = 7$

$9 - \boxed{3} = 6$

$9 - \boxed{4} = 5$

$\boxed{10} - 3 = 7$

$\boxed{9} - 3 = 6$

$\boxed{8} - 3 = 5$

$\boxed{7} - 3 = 4$

$\boxed{6} - 3 = 3$

$\boxed{4} - 2 = 2$

$\boxed{3} - 2 = 1$

$\boxed{2} - 2 = 0$

$\boxed{4} - 3 = 1$

$\boxed{3} - 3 = 0$

$9 - 5 = \boxed{4}$

$9 - 6 = \boxed{3}$

$9 - 7 = \boxed{2}$

$9 - 8 = \boxed{1}$

$9 - 9 = \boxed{0}$

$8 - 3 = \boxed{5}$

$8 - 4 = \boxed{4}$

$8 - 5 = \boxed{3}$

$7 - 3 = \boxed{4}$

$7 - 4 = \boxed{3}$

$8 - \boxed{2} = 6$

$8 - \boxed{6} = 2$

$8 - \boxed{4} = 4$

$8 - \boxed{5} = 3$

$8 - \boxed{3} = 5$

$\boxed{10} - 4 = 6$

$\boxed{7} - 4 = 3$

$\boxed{8} - 4 = 4$

$\boxed{8} - 6 = 2$

$\boxed{10} - 6 = 4$

hoe ver ben je?

